

ABONAMENTUL
 25 ani . . . 24 Cor.
 Pe un an . . . 12
 Pe 6 luni . . . 2
 Preț de Distribuție
 Pe un an . . . 4 Cor.
 Pentru România și
 Ardeal . . . 10 Cor.
 Preț de zi pentru Ro-
 mânia și străinătate pe
 an 60 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
 și ADMINISTRAȚIA
 Deak Ferenc-utca 20.
 INSERTIUNILE
 se primesc la adminis-
 trație.
 Mulțumite publice și Loc de-
 schis costă fiecare șir 20 fil.
 Manuscripte nu se în-
 poiază.
 Telefon pentru oraș
 comitat 502.

Anul XIII.

NUMĂR POPORAL

Nr. 42

O izbîndă.

Chestiunea limbii de catechizare a ajuns deocamdată la un sfârșit. Prin hotărîrea congresului național bisericesc, pe care azi o reproducem în întregime, măsurile luate de consistoriul metropolitan în chestia aceasta, au fost aprobate și consfințite în mod unanim de reprezentanții adunați ai bisericii vii ortodoxe românești.

Cuvântarea d-lui Dr. N. Oncu, raportorul chestiunii, a fost foarte interesantă prin explicațiile ce ne-a dat asupra istoricului chestiunii.

Două lucruri trebuiesc subliniate din discursul acesta, ca fiind una foarte caracteristică adversarilor, iar a doua foarte instructivă pentru conduita noastră în viitor. În una din ordonanțele sale, ministrul Wlasics spune pe față că, *datoria patriotică a preoților români e de a răspândi din toate puterile limba ungurească.*

Iată cuprinsă în puține cuvinte, cu sinceritate deschisă și pe șleau, gândirea din care răsar faptele miniștrilor și guvernelor ungurești.

Răspândirea limbii ungurești e deci o datorie *patriotică* a tuturor cetățenilor, până și a slujitorilor bisericii naționale românești. Singura limbă *patriotică* în această țară e limba ungurească și instruirea și poate chiar vorbirea altei limbă, a limbii românești e o faptă nepatriotică, potrivnică țării.

Datoria cea mai mare, după miniștrii unguri, e pentru noi toți de a deveni unguri cât mai de grabă. Invățământul religiei a fost până acuma cea din urmă slabă legătură, care a legat pe copiii noștri din școlile de stat, de limba, legea și credința părinților lor. Ministrul vrea să rupă și acest slab fir și iață pentru ce cere el maghiarizarea catechizării. Nimic nu va mai trebui să amintească copiilor obârșia lor, credința și limba maicei lor. Ei trebuie să ajungă întâi a disprețui și pe urmă a uita cu totul limba lor românească. Numai când vor fi unguri deplin, atunci vor fi și patrioți buni.

Impotriva acestor idei ale miniștrilor unguri trebuie să protestăm cu cea mai mare tărie. În țara aceasta nu sînt limbi patriotice, și mai puțin patriotice, sau chiar anti-patriotice. Dacă limba românească e anti-patriotică, atunci cum s'a îngăduit ca ea să fie declarată limbă oficială a bisericii noastre, care și ea prin lege e declarată *bisericească națională românească*? Prin astfel de idei guvernele nu ne vor face să iubim țara, care ne declară antipatrioți, și ne prigonește numai pentru faptul că nu vorbim limba ei *patriotică*.

Trebuie să spunem pe față și fără înconjur că, motivul împotrivirii noastre contra catechizării ungurești nu e un motiv pur religios sau de altă natură, ci e un *motiv național*. Ministrul prin cuvintele sale și-a dat însuși planurile pe față. El vrea *răspândirea limbii*

ungurești sau cu alte cuvinte *maghiarizarea* noastră și împotriva acestei năzuinți trebuie să ne ridicăm cu putere și înverșunare. Guvernele ungurești vor să ne răpească limba, vor să ne înstrăineze copiii noștri de părinți, încât aceștia să nu se mai înțeleagă cu ei și ei să nu-i mai iubească, ci să se rușineze de părinții lor.

Vom ține deci cu toată hotărîrea la dreptul limbii noastre în învățământul catechizării, căci ea e cea din urmă cheazășie că copiii noștri nu se vor lepăda de noi și nu ne vor pomeni cu blestem și cu rușine. E cel din urmă zăgaz ce mai avem împotriva năvalei limbii ungurești, care ne potopește din toate părțile. Trebuie să-l ținem cu toată puterea, căci vrășmașul vrea să-l răstoarne tocmai pentru a ne nimici, dupăcum singur a mărturisit, și nici o putere nu ne va putea face să-l dăm de bună voie.

Dar în lupta ce vom purta pentru limba românească, câștigăm și un prețios învățământ din cuvântarea d-lui Oncu. D-sa a arătat cum, treptat-treptat, guvernele și miniștrii unguri și-au scăzut pretențiile și au cedat tot mai mult în fața împotrivirii noastre. Mai întâi ni-se ceruse să maghiarizăm instrucția religioasă în *toate* clasele. Mai târziu ni-se spuse că se admite și limba românească în cele două clase dintâi, în sfârșit d. Apponyi cere numai în cele trei clase de sus și limba ungurească, admitînd alături de ea pe cea românească. Firește, aceste târguiești și precupețiri le-au făcut dnii miniștri cu ei înșiși, căci biserica noastră

FOIȚA ZIARULUI TRIBUNA.

Teresah.

Piticul și uriașul.

Un uriaș, care se culcase într-o câmpie pustie, cu capul pe un deal, iar cu picioarele la marginea râului, se deșteptă în zorii zilei, simțind că o furnică îi umbla pe nas. Însă nu era o furnică; și uriașul a văzut ce era, când furnica ce crezuse el se apropiase de marginea ploapei lui: era un om mic, mic de tot, la fel cu el, dar așa de mic, copii, că mi-ar trebui un an ca să vă spuie cât era de mititel, față cu uriașul.

— Hei, furnico, gândacule, păianjenule, sau ce-i fi! Ce faci? Nu ți-e rușine să umbli așa pe ochiul unei ființe ca mine?

— Țsta e ochiul? — zise cu mirare piticul. Am crezut că este un lac.

— Ori ce ai fi crezut, fă bine și cară-te!

— Auzi dumneata! Și pentru ce să mă car?

— Pentru că mă plictisești.

— Ce-mi pasă mie! Lumea toată este a mea și nu-mi pasă dacă plictisesc pe cineva.

Uriașul rămase uimit: era deprins să se știe temut, ascultat, și i-se pare că visează, auzind cum îi răspundea de obraznic piticul. Și totuși piticul îi plăcea: era așa de mic, și părea deștept. Uriașul, care murea de urît, pentru că ceilalți uriași se duseseră la război și-l lăsaseră pe el să îngrijească partea aceia a lumii, își zise în gând:

— Vreau să-mi treacă urâtul cu piticul acesta. Și-l întrebă:

— Așa dar tu te crezi foarte grozav?

— Ba bine că nu! — răspunse piticul încrezut.

— Mai grozav decât mine?

Piticul deschise doi ochi mari, și uriașul văzu că mirarea lui nu era prefăcută. Atunci se supără:

— Stai că ți arăt eu ție, care este mai grozav din noi doi.

Se ridică în picioare și așa se scutură odată; dealul tremură, dar piticul nu crăcnî.

— Nu simți nimic?

— Un mic cutremur de pământ, răspunse piticul, un fleac.

— Astămpără-te! strigă infuriat uriașul, simțind că piticul i-se acățase de o geană. Astămpără-te, pitice obraznic ce ești, și să nu te mai văz în ochi!

— Mă vezi! Ce minune!

— Vorba vine; ce, oare muntele vede furnica?

— Știu; dar nici furnica nu vede muntele. Într'adevăr, eu nu văd decât un lac.

Uriașul, era cât p'aci să ducă mâna la ochi și să-l turtească, dar își luă sama. V'am spus că i-se urăse, și că piticul îi plăcea.

— Al noroc, — murmură el, de părea că tună, — că sunt un uriaș bun.

În clipa aceea ieșea din pădure Zina Albastră, care poruncește și uriașilor.

— Zina Albastră, — zise uriașul luând-o în palmă ca să-i sărute pantoful — îți dăruiesc un paj cum n'am mai văzut.

— O, ce pitic mititel, zise Zina. N'am văzut nici odată un pitic așa de mic! N'o să poată

să-mi ducă trena rochiei, cu mânuțele lui așa de mici.

— Ieu nu duc trena rochiei nimărui! — Zise un glas supărat.

— Dar știi că iești foarte mîndru, prietene? — Zise uriașul rîzînd.

Zina Albastră se așezase pe un trunchiu de copac, și împletea o coroană de flori albe. Zina Albastră poruncește și uriașilor și piticilor, dar și ea este la fel cu toate zînele, și cred ca toți copiii știu că ori-ce zîna seamănă cu mama.

Zise Zina Albastră:

— Nu vă certați, pentru un fleac; dar aflați că în împărăția mea tot ce este mare, este de seamă și tot ce este mic este de seamă. Incercați și o să vedeți. Dacă vreți să aflați părerea mea, veniți la marginea pădurei, și bateți din palme. Călătorie bună.

Zina pieri.

Uriașul și piticul, siguri că or să rămîie, se hotărîră să se pule la încercare, și cu toate că voiau să se întrecă, simțeau că se iubesc. Porniră la drum, unul pe altul. Merseră, merseră, merseră; uriașului i-se făcu foame; i-se făcuse foame și piticului căci umblase și iel: dela ochi, îi ajunsese pe picior.

— Acum să te văd! — zise piticul sărînd jos. Cine din noi doi o să aprinză mai întâi focul și o să-și facă de mâncare, ăla este mai grozav. Vrei? Căci cel dintâi lucru este mîncarea.

— Așa este! răspunse uriașul.

Piticul știa bine că i-ar fi fost destul să ciocnească două pietre și cu scînteile ce se vor face să aprindă o surcea, la care să frigă un melc;

... a stat la târguială cu ei, ci și-a susținut cu toată puterea drepturile sale.

Aceste târguieli și cedări ne dovedesc însă două lucruri. Mai întâi, prin ele însuși guvernul mărturisește dreptatea cauzei noastre și nedreptatea în care el se află, căci dacă ar fi avut dreptul de a cere catechizarea ungurească, de sigur nu ar fi cedat nici [cât un bob de linte din acest drept.

Al doilea însă reiese în mod neîndoios că guvernul în chestia asta a suferit o *înfrângere dureroasă pentru mândria lui*. Cedările sale neconținute sânt o *cerșire* după o părțică oricât de mică din drepturile noastre, spre a-și acoperi rușinea în fața lumii ungurești.

Contele Apponyi, cel mai îngâmfat și îndrăzneț din vrășmașii noștri, a cedat și el o bucată, dar a suferit o nouă *înfrângere*, căci biserica noastră, consistoriile și congresul l-au respins în chip hotărât și bărbătesc. Câtă vreme vom avea o biserică românească, cu *români* în fruntea ei, cu puterea pe care ne-o dă legea, *nu vom ceda și nu ne vom da înapoi*.

Iată deci o luptă, poate singura în timpul din urmă, în care am reperțat o izbândă, o adevărată biruință asupra vrășmașului. Am hotărât că nu vom îngădui catechizarea ungurească, iar preotul care se va împotrivi acestei hotărâri va fi lovit de cea mai aspră pedeapsă și va trebui urmărit fără cruțare, ca unul care a călcat hotărârile mai marilor săi și ale congresului național bisericesc.

Izbânda aceasta va ridica mult curajul și îndrăzneala noastră, și trebuie să fim recunoscători tuturor celor ce au contribuit la ea, dar mai ales congresului care a votat hotărârea asta atât de bărbătească.

Iar ministrului ungur nu-i va rămâne decât sau rușinea de a face după atâtea concesii pe cea din urmă, de-a recunoaște dreptul catechizării românești pe toată linia, sau de a-și menține ordonanța, rămânând tot iel biruitor — pe hârtie.

Al cui e memoriul din Reichspost?
Drept răspuns la articolul nostru, cu titlul de mai sus, publicat într'unul din numerii trecuți, primim azi din Șimleul Sălajului următoarea depeșă:

»In chestia memoriului lui »Reichspost« mi-am spus cuvântul la timpul său, încât privește bilețul meu de tren poftesc publicarea raportului fișpanului din Sălaj, căci nu cred să conțină nimic, ce ar adumbri cinstea mea de român. Ioan P. Lazar«.

Confederație balcanică. Ziarul Vaterland, într'un articol intitulat »Planuri de confederație balcanică«, se arată foarte îngrijat de sforțările ce se fac pentru întemeierea unei asemenea confederații, în care ar fi să intre și România și Turcia. Aceste sforțări, zice ziarul vienez, se datoresc Rusiei, care speră că prin redeschiderea chestiei orientului se va despăgubi de pierderile morale pe cari le a suferit în extremul orient. Instalarea cabinetului Pașici în Serbia înseamnă întărirea unor asemenea agitații, cari vor fi susținute prin banca slavă ce se va deschide la 1 Ianuarie. Primul pas s'a făcut prin vizita regelui Ferdinand în Serbia, făcută supt pretextul unei excursii botanice.

Vaterland vede primejdul influența austriacă în Balcani și atrage atenția opiniei publice și a cercurilor conducătoare asupra acestei primejdii.

La luptă!

Miercuri, în 3 Noembrie n., vor avea loc în comitatul Aradului alegerile parțiale de membri în congregație. Partidul național românesc din comitat a hotărât zilele trecute să desfășoare flamura luptei noastre în cinci locuri, și anume: în cercurile electorale Cermei, Cintei, Chișineu, Buteni și Târnova, — candidând la Cermei pe avocatul Dr. Teodor Burdan, la Cintei pe părintele Aurel Iancu, la Chișineu pe avocatul Dr. Romul Velici, la Buteni pe avocatul Dr. Gheorghe Popa, iar la Târnova pe avocatul Dr. Emil Monția.

Cinstea și mândria noastră națională ne poruncește să ducem la izbândă candidatura acestor bărbați, — toți însuflețiți pentru bi-

nele neamului nostru și devotați programului nostru național.

Comitatul Aradului e în parte covârșitoare românesc și întâietatea în conducerea și hotărârea treburilor comitatului ni-se cuvine nouă. Numai hotărând noi sarcinile obștești și numai supraveghiând și alegând noi pe slujbașii administrației, vom putea îndrepta stările de apăsare, de prigonire și batjocurire, de cari suferă neamul nostru supt oblăduirea potrivnicilor săi. Și noi în virtutea numărului nostru covârșitor am putea cuceri pe seama noastră partea cea mai mare a mandatelor de membri în congregație, dacă am lepăda odată vinovata nepăsare ce o dovedim chiar și când e vorba de drepturile și libertățile noastre, de bunăstarea și interesele noastre de viață cele mai de căpetenie. Am fost atât de păcătoși în timpul din urmă, încât în loc să câștigăm mandate nouă, am pierdut 40 și din cele vre-o 130 câte avusesem în trecut. Prigonirile, pedepsele și batjocurile câte le îndurăm dela slujbașii comitatului și ai administrației, doar ne vor deschide odată mintea și ne vor trezi conștiința, ca să nu mai răbdăm stările ticăloase ce ni-le fac potrivnicii noștri.

Chemăm deci la luptă pe toți alegătorii români din cercurile Cermei, Cintei, Chișineu, Buteni și Târnova, — și îi poftim să-și facă datoria de români, alegând pe candidații partidului nostru național, apărătorii firești ai libertăților și drepturilor noastre atât de încălcate în acest comitat.

Miercuri, des de dimineață, să fie toți de față la locul alegerii și să-și dea votul pentru candidații noștri. Cinstea și mândria lor românească să-i povățuiască!

Din străinătate.

Mesagiul regelui bulgar.

La 28 ale lunii curente s'au deschis corpurile legiuitoare ale regatului bulgar. Cu acest prilej țarul Ferdinand a citit în

... pentru uriaș, nu credea că o să găsească ceva de mâncare.

Vorba e veche: furnica nu vede muntele și muntele nu vede furnica.

Tot așa se gândea și uriașul, care ochise un vârf. Il luă frumuseț cu două degete, il ținu puțin d'asupra unui vulcan ce era p'aproape și-l mîncă repede.

— Mâncal! zise piticul.

— Mâncal! zise uriașul...

Și cum uriașii și piticii nu caută nici odată să se păcălească, amândoi se minunară, dar se crezură.

— Nu e nevoie să chemăm zîna, zise piticul.

Se hotărî să se pule la alte încercări. Merșeră, merșeră, merșeră. Veni seara. Li se făcuse somn și trăgea un vînt rece.

— Hai să ne culcăm, făcu piticul, dar mai întâi, cu ce ne învălim.

Uriașul își zicea în gând:

— Bietul pitic ce-o să facă acum?

Uriașul își alese un nor, il trase jos, și se învăli cu el; dar piticul dormea dus, învălit cu o pânză de păianjen.

— Nu mi-a fost frig! — zise uriașul.

— Nu mi-a fost frig! — zise piticul.

Se crezură pe cuvânt, și nu crezură cu cale să cheme zîna.

Pe urmă se căsniră mereu să se pule la încercare. Uriașul trecea rîuri fără să-și ude alt ceva decât ghetetele, iar piticului i-se părea lucru mare, căci el nu putea să treacă nici un șanțuleț fără frică să nu se inece. Dar piticul, agățat pe spinarea unui țințar trecu rîurile. Uriașul trecea

peste munți cu un pas, dar și piticul făcea alte grozăvii, își punea în cap fel de fel de floricele, ceia ce uriașul nu putea să facă. Și iarăș și iarăș se căsneau să se întrecă și nu isbuteau de fel; dar pe de-altă parte le era rușine ca să cheme pe zîna să i judece, de frică să nu riză de ei.

În sfîrșit, între ei a izbucnit o ceartă, și ascultați pentru ce se certau, de strigau ca apucați.

— Mai grozav ești tu! striga uriașul cât putea.

— Ba tu ești mai grozav! se umfla piticul.

Se întâmplase că uriașul, ca să se adăpostească de ploaie, intrase într'un turn, zidit de frații lui, și-și ultase să scoată cheia din broască. Vîntul, închisese ușa, și cum broasca nu avea clanță ci numai cheie, amândoi rămăseseră prinși în cursă.

Uriașul se încerca să dărâme ușa cu umărul, dar porțile făcute de uriași sînt foarte tari. Văzînd că nu e nimic de făcut, s'a așezat jos, așteptînd moartea.

Fără să spuie nimic, piticul se agăța pe uriaș, se urcă tot mai sus, și când îi ajunse pe cap, se agăța de un fir de păr al uriașului, și făcîndu-și vînt, sări în gaura broaștei. Se vîri în broască, și începu să cerceteze mecanismul.

— Ah, m'ai părăsit și tu? zise uriașul ne mai simțîndu-l atârnat de firul de păr.

— Tac! din gură, prostule, că am treabă; răspunse piticul.

Și se vedea cum chela se învărtea puțin câte puțin în broască. Piticul, cu pumnii și cu picioarele învărtea chela, care încet, încet se răsuci și ușa se deschise.

— Bine c'o dat Dumnezeu! făcu piticul, dar d'abea isprăvise vorba și il luă vîntul, și dacă

nu era piciorul uriașului care să-l oprească pe coastă la vale, cine știe unde ar fi ajuns.

— Eu îți datoresc viața.

— Ba eu îți-o datoresc ție.

— Tu mi-ai deschis ușa.

— Și tu m'ai oprit pe coastă.

— Tu ești un pitic bun.

— Tu ești un uriaș bun.

O ceartă, cum vedeți, care se întâmplă foarte rar.

— Să hotărască zîna, zise uriașul.

— Să hotărască!

Se duseră la marginea pădurei, bătură din palme și Zîna se ivi.

— De data asta, Zîna Albastră! ați găsit o bună probă!... Tu, piticule ești mai grozav pentru că ești bun și recunoscător; și tu, zriașule, ești mai grozav, pentru că ești recunoscător și bun.

Zîna rîse și pieri.

Acum ascultați isprăvitul poveștii. Uriașul și piticul îmbătrîniseră, și le veni vremea de moarte. Simțînd că li-se apropie ceasul din urmă, piticul se urcă pe marginea pleoapei prietenului său, acolo unde se cunoscuseră întâi și întâi, și începură să sfătuiască.

— Când te gîndești, zise uriașul, că sîntem gata de moarte și nu știu care din noi este mai grozav!

Răspunse piticul, pe care bătrînețea îl făcuse și mai șiret:

— După moarte o să vezi! Pentru mine, este destul să scobesc o ghîndă și coșciugul e gata, apoi, o găurice în pămînt, puțin fân deasupra,

Sobranie mesagiul de tron, în care se observa ca notă generală o deosebită simpatie pentru ruși, frații lor de sânge, și se trec cu vederea orice fel de declarații asupra legăturilor cu statele vecine.

E bătaoare la ochi lipsa unei amintiri asupra relațiilor cu regatul fraților noștri de dincolo, mai ales, că în toate mesagiile anterioare nu se uita să se accentueze și legăturile de vecinătate și prietenie cu România. Înălțurarea acestei atenții s'ar putea motiva cu faptul, că Bulgarii nutresc încă vi surile extem de exagerate, de a pune mâna pe Dobrogea, care — cred ei — că a fost provincie bulgărească și regatul român nu are drept suveran asupra ei.

E și aceasta o ambiție fără nici un rost, căci România va ști să păstreze, ce e al ei, nu în urma unor convenții de drept internațional, ci pe baze naturale, căci Dobrogea a fost și ea provincie Romană și domnitori români și-au extins domnia și asupra acestei colonii romane moștenite dela strămoși.

Iată și declarațiile regelui bulgar înaintea deputaților Sobraniei.

În urma evenimentelor din anul trecut și din cel prezent, guvernul bulgar și-a dat osteneala să consolideze cât mai îngrabă situația internațională a Bulgariei.

După ce și a ajuns această țintă, mulțumită încrederii ce i-o oferă regele și sprijinului parlamentului, guvernul și-a luat astăzi greua sarcină tot atât de însemnată să întărească situația economică a țării și să o pună pe baze noi corespunzătoare unui stat independent.

Mesagiul amintește în urmă de legăturile de frăție, ce unește regatul bulgar cu Rusia, și zice mai departe:

Imperiul fraților noștri ruși, în fruntea căruia stă nepotul marelui Țar liberator, a fost cel dintâi care a recunoscut independența Bulgariei, proclamată de regele ei, la sfatul guvernului, am speranța deci, că poporul bulgar și parlamentul vor ști prețui simpatia ce li-s'a arătat din partea Rusiei și a domnitorului ei.

Și exprimă apoi mulțumirea și față de celelalte state, care au secundat Rusia în acțiunea ei de recunoaștere a independenței bulgare; constată că Bulgaria se bucură de simpatia țărilor vecine și insistă asupra relațiilor de prietenie cu Turcia, pe care speră să le întărească și mai mult, atât pe terenul politic cât și pe cel economic.

și gata... Nu este oare aceasta o mare grozăvie?... Pentru tine însă, cine știe cât o să muncească... — Teamă mi e că o să fie așa!

Era pentru prima oară când murea un uriaș. Vorbele lor, fură auzite de pitici și uriași, frații lor, cari veniseră la înmormântare, când se văzu leșind din pădure Zina Albastră.

— Zina Albastră, ziseră piticii, vreau să știu unde o să fie îngropat uriașul?

În clipa acela se auzi un sgomot în apă: trupul uriașului, fusese aruncat în mare de pe o stâncă, de către frații lui, și apa se închise deasupra lui.

— Ați văzut? zise Zina. Și acum, scriți epitaful pentru bietul vostru frate.

Atunci cel mai înalt dintre uriași se ridică în vârful degetelor, și atingând cerul cu mâna scrisă pe cer:

— Aici zace fratele nostru.
— Vedeți, zise Zina, că este loc pentru toți, mari și mici.
— Așa este! ziseră piticii.
— Așa este! ziseră uriașii.

Din italienește de Pompiliu Robescu.

Scrisoarea dlui T. V. Păcățianu.

Caransebeș, 10/23 Oct. 1909.

Rareori ni-s'a dat, să cetim o scrisoare mai plină de șiretlicuri și tertipuri, mai perfidă, mai respingătoare și mai păcătoasă decât cea adresată de d. Păcățianu către »preacuviosul său amic« (?) dr. Iosif Bădescu, și publicată în nrul 216 al »Tribunei«.

O mulțime de mari și mici scandaluri sibiene și hodoș-bodrogene au ieșit, prin publicarea acestei scrisori, la iveală. Las că lumea românească avea și până acum oarecare cunoștință de ele, dar mai mult le bănuia numai, decât să fi putut ști nudul adevăr întreg, așa cum apare acum din această scrisoare.

În țara Carașului e o sbuciumare și o frământare întetită în jurul alegerii de episcop.

Toți românii de bine se întâlnesc la Timișoara, uluiți de stările deplorabile din prezent și călăuziți de gândurile luminoase și planuri de înălțare pentru viitor. Supt povara acestor gânduri și planuri grele ei țin sfat cu temei și hotărăsc a susține cu orice preț candidatura aceluia, de a cărui vrednicie sânt toți convinși, căruia însă dușmanii personali îi aduc greua învinuire de a nu se fi învoit să facă »harakiri« de dragul lor și de groaza ordinului lui Apponyi, intrigat de Burdia și de Șeghescu, cu termen de 14 zile.

Românii bine simțitori primesc cu satisfacție știrea despre hotărârea bărbătească a naționaliștilor bănățeni, cari înțeleg și apere slujitorii distinși ai bisericii, și să nu i lase a cădea jertfă unor intrigi mișelești, cari amenință a deveni sistem, decimând și decapitând astfel, prin imoralitatea lor strigătoare și prin lipsa de orice scrupul, falanga luptătorilor și apărătorilor neșovăitori ai bisericii, ai credinții și ai sufletului nostru românesc.

Așa judeca lumea românească în acele momente.

Totuși d. Păcățianu asigură, că știrea primită cu bucurie de lumea românească »nu a făcut bună impresie nici în cercurile înalte bisericesti, nici în cele mirenești«.

Cari sânt acele cercuri? D. Păcățianu ar rămânea foarte încurcat și probabil ar roși, dacă mai e capabil de așa ceva, când i-s'ar cere un răspuns categoric la această întrebare. Căci n'ar putea numi mai mult de 2—3 persoane sau poate numai una singură, pe acela, care i-a dictat scrisoarea?

O, vă înșelați, dacă credeți, că l-ați putea aduce în încurcătură. Somați-l, ori cât voiți, d-sa nu va da nici un răspuns. Aceasta e rețeta foarte comodă și foarte deochiată, de care a mai făcut uz în atâtea rânduri, când a fost strâns cu ușa pentru cutezanța de a fi luat în apărare divagațiile păcătoase și sistemul de trădare națională inaugurat de Burdea, când a fost vestejit pentru nesocotința de a se face organul autorizat al imbecililor încercări moderatiste...

Dupăce debitează un neadevăr, d. Păcățianu trece de-adreptul la o amenințare,

profetind, că: »probabil sinodul episcopesc nu va propune spre aprobare« alegerea părintelui Bădescu. O probabilitate, care firește nu era să se îndeplinească în chip oficios, ci prin uneltiri și stăruințe lăaturalnice! Căci cunoaște lumea felul de a face politică al celor 2 membri ai sinodului episcopesc, cari amândoi de sigur nici nu vor fi îndrăsnit să viseze, în tinerețele lor sterpe că slăbiciunile și patimile contimporanilor îi vor înălța cu timpul atât de sus...

O a treia infamie a scrisorii dlui Păcățianu se găsește în faptul, că insistă cu tot dinadinsul, în două rânduri chiar, ca naționaliștii »să se înțeleagă cu Burdea« și să aleagă de episcop pe Hamsea, Roșca sau Cristea, »firește în înțelegere cu Burdea și oamenii săi...«. Cine cunoaște direcția de testabilă a politicii gastronomice, inaugurată de Burdea, cine are cunoștință de cumplitele devastări morale și ravagii sociale, ce a cauzat și până acum acest fel de politică de fameni și sicofanți, va înțelege ușor, că d. Păcățianu se face însuși vinovat de crimele lui Burdea, când insistă pentru o înțelegere și solidaritate burdistă sau burdeafilă. Dar nu numai d. Păcățianu se face vinovat de această crimă, ci și acela din îndemnul căruia a așternut pe hârtie aceste condamnabile și compromițătoare cuvinte.

Ar mai fi apoi multe de zis relativ la ordinea în care așează d. Păcățianu pe candidații stăpânului său, ordine care se știe, că stă tocmai în raport invers cu vrednicia și meritele celor înșirați...

Dar, mărturisim că ni-e scârbă să analizăm mai departe acest document de uimitoare perfidie și slugărnicie din partea istoriografului aulic al mitropolitului din Sibiu.

Lăsăm să facă însuși autorul scrisorii analiza într'un viitor volum al petecitei sale »Cărți de aur«, căreia, ajungând la capitolul scrisorii sale din chestie, va trebui să-i schimbe titlul în: »Cartea de noroiu«!

Un bănățean.

Mormântul Anastasiei Șaguna.

În chestia descoperirii acestui mormânt am primit dela cele două persoane citate în articolul »studentului universitar« câte o scrisoare, cari sosindu-ne în același timp le publicăm de odată. Părintele Gh. Bogoevici pretinde că mormântul familiei Șaguna a fost cunoscut de mult lui și altor persoane. Se poate, dar atunci cum s'a întâmplat că s'a trâmbitat prin ziare știrea că P. C. Sa a descoperit acum de curând mormântul? Oare dacă studentul din chestiune nu ne lumina, nu ar fi rămas toată lumea cu credința că acesta e un merit recent al P. C. Sale, fără ca părintele Bogoevici să fi protestat în tonul indignării, și fără ca să aflăm »ca prin orașe și prin sate locuite de români a intrat ura în neamul românesc și boala a devenit cronică«?...

Reproducem cu toate acestea scrisoarea părintelui Bogoevici. Prin ortografia ei pe care o păstrăm întocmai, și mai ales prin spiritul și tonul ei foarte puțin »prea cuvios«, ea e un document pentru felul oamenilor cari ajung la noi la treptele bisericesti mai înalte.

D-le redactor!

Primește următoarele informații:
Mormântul Anastasiei Șaguna 'l poate afla orșicel în cimitiriul Kerepesi. Acest mormânt 'l știu și eu, și'l

Schuber Lajos

vopsitorie de primul rang și atelier de curățit hainele de mătase și fire de lână, cu putere de aburi

Szabadka, Beresényi-u. 314.

Primește vopsirea și curățirea de haine bărbătești și femeiești, uniforme, p... de dantele și tunis, umbrele, broderii Dantele vopsesc conform gustului celui mai rafinat, după modele. Primesc curățirea de materii de mobile atât în casă, cât și afară de casă. Mănuși de glassé și rocuri de piele se vopsesc elegant. — Hainele de doliu se vopsesc în decurs de 24 ore. — Comandele poștale se execută prompt și conștiințios

știu și alții doara de pe timpul când descoperitorul tenerului universitar erau încă în leagăn. — Însemnate cauzei nu am dat, și nici nu dau, și de reflectez la atacul persoanei mele, o fac din respect și detoriță față de tenerul universitar pentru de a respinge obrascia cronică a unui individ care sub marea de universitar tinde a me murdări și pe mine.

Durere că în viața romanească a isbit o boală de perire.

Romanismul în sine va afla nimicirea de nu va sbiciui energic herostrații și epigonii calumniatori.

D-le Redactor!

O mai există tacmă preotiască ne scipată? figurele acele care nu cunosc nici D-zeu românesc, nici națiunea, nici neam, nici deaproape, cari fiind orbisi la vâlăul calumniilor sberînd în gură mare că sunt flămînzi. Pentru bunul D-zeu astupați gurele lor!

De mult de mult a izbutit aceasta boală romanească doi romîni vorbiau reu de al treilea romîn, dar azi mîne nu vor fi doi romîni cari vor trăi în pace și în cointelegere. — Prin orașie și prin sate, locuite de romîni a intrat ura în neamul românesc și boala a devenit cronică și strabate mereu și în florea națiunei întenerime.

E timpul suprem se ne hotărîm cu toți la asalt în contra lacustelor jospnice și de nu vom ajunge la rezultat, cu sbiciul să-i scoatem din sinul neamului românesc.

Budapesta în 28 Oct. st. n. 1909.

De binevoitor:

Ghenadie Bogoevici
protosincol.

Opunem acestei scrisori declarația, pe care ne-o adresează d. Dr. Ioan Lupaș, biograful lui Șaguna. Indicațiile sale concordă deplin cu ale studențului universitar. Iată-le:

Săliște, 15.28 Octomvrie 1909.

Onorată redacțiune,

La insistența corespondentului D-v. din Budapesta mă simt îndemnat a aduce la cunoștință publică, și pe calea aceasta, faptul că mormîntul mamei lui Șaguna a fost descoperit de cîțiva studenți universitari, după indicațiile primite dela venerabilul părinte Ioan G. Murnu din Budapesta.

E adevărat că dela sfîrșitul anului trecut se află în posesiunea mea două fotografii — una cu întreaga cripta familiei Grabovszky, iar a doua numai cu crucea dela mormîntul Anastasiei — și dacă aceste fotografii lipsesc din recenta biografie a lui Șaguna, sper că le voi putea publica într-o eventuală ediție nouă a lucrării mele.

De altfel atît notița dela pagina 24 a cărții mele, cît și textul, privitor la moartea și înmormîntarea Anastasiei Șaguna, arată lămurit, că mormîntul, pe care pretinde a-l fi descoperit d. Ghenadie Bogoevici, era cunoscut de mai înainte. Rolul de descoperitor al P. Cuv. Sale era deci cu totul de prisos.

Dr. I. Lupaș.

Cum lucrează banii ungurești?

Este cunoscută atitudinea cel puțin ciudată a așa zisei prese »liberale« din Austria, față de acțiunea nefastă a oligarchiei maghiare. Această presă are un sistem al ei de a nu vorbi despre toate câte se petrec pela noi, așa fel că lumea cititoare crede că nu se petrec nimic. Și cu toate astea, între cei persecutați și maghiarizați cu forța de către oligarchie sînt și milioane de germani, și măcar soarta acestora — dacă nu a tuturor naționalităților asuprite — ar trebui să deștepte grija unor ziare ce se zic și germane și liberale.

Se înțelege însă că nu oligarchii maghiari vor fi oamenii cu judecată cari din recunoștință pentru această plească pe care o constituie pentru ei atitudinea presei »liberale«, să se poarte mai omenește măcar cu germanii din Ungaria. Din potrivă! Asta e o încurajare pentru a-și susține sistemul.

Și iată că ziaristul german din Timișoara, d. Victor Orendi-Hommenau e condamnat la două luni închisoare și 400 de

coroane amendă, pentru că... pentru că într'un articol publicat în ziarul său s'au adus laude germanilor din Ungaria, deși nu s'au adus vre-o jignire maghiarilor sau altei naționalități. Cititorii cunosc afacerea: însuși procurorul a recunoscut că rîndurile înscrise nu constituie nici o înjurie pentru maghiari, dar a afirmat că intenția cu care au fost scrise a fost de a-i jigni. Evident de când e lumea lume nu s'a mai pomenit o asemenea condamnare — aiurea decît în Ungaria bine înțeles.

Firește, presa care nu se da drept »liberală« — și cea din Austria și cea din toată lumea —, a protestat împotriva acestei condamnări. Presa »liberală« austriacă însă a tăcut. Și s'au găsit oameni cari să se mire. De pildă, »Neue Freie Presse« a primit »din loc foarte de seamă« cum zice ea singură, o comunicare exactă a cazului.

Ce era să facă marele organ vienez? Să refuze înșirarea acestei comunicări venite »din loc foarte de seamă«? Prea ar fi fost bătător la ochi. Lumea s'ar fi întrebat ce hrană ține și cum rămîne și cu germanismul și cu liberalismul ei. Și atunci a luat o hotărîre eroică: a publicat articolul, dar... cu șmecherie: într'un colțisor ascuns, la rubrica »Tribunalelor«, unde se publică de obicei procesele mărunte, cari nu interesează decît pe babele dela mahala. Și acum vă închipuiți ce comic sună sfîrșitul articolului, unde se face rugăminte ministrului de justiție maghiar să ceară Coroanei grațierea condamnatului.

În loc de protestație, o rugăminte umilă și încă vîrită într'un colț, pentru ca nimeni să n'o citească.

Nol însă, curioși să urmărim »voltele« presei »liberale«, am dezgropat articolul și l'am adus și la cunoștința cititorilor noștri, cărora nu le rămîne decît să exclame: sărman germanism și sărman liberalism!

Blériot la București.

Accidentul aeroplanului. — Denaturări tendențioase ale presei ungurești. —

În numărul nostru de ieri am înregistrat și noi știrea despre accidentul întîmplat la București aeroplanului lui Blériot, după veștile telegrafice, primite de agenția telegrafică ungurească.

Era de prevăzut că presa ungurească să denatureze adevărul, conform obiceiului și să îmbrace într'o haină proastă și fără gust o întîmplare destul de firească. Dar nu, șovinii nu se mulțumesc să arate faptele, așa cum au fost, lor li trebuie senzații. Li trebuie câștig pe bulevard și mai ales câștig moral. Vreau să se afișeze ca mari patrioți în fața credulilor corifei unguri ridicînd în slavă tot ce e unguresc și înjurînd în dreapta și în stînga, atunci când e vorba de chestii, care ne privesc pe noi... Nu e zi, ca nota asta scandalosă să nu apară în o rubrică sau alta a gazetelor ungurești.

Pe vremea congresului medicilor la Budapesta ni s'a oferit o întreagă serie de denaturări ticăloase, care scot în o lumină atît de urîtă reaua credință a presei ungurești.

Trecerea congresiștilor prin România, vizita făcută de aceștia stabilimentelor mari din capitala regatului român, au fost exploatare în un mod atît de scîrbos de zierele șovine, încît de multe ori rămîneau uimit de invențiile ridicole, de care se foloseau, numai și numai pentru a ponegri statul și societatea românească.

Cazul Blériot este o nouă dovadă de ticăloșie la care se pretează presa unguerească.

Știrile date ieri de ziare, căutau intenționat să arunce asupra publicului român adunat pe platoul dela Băneasa calificăția de incult și rău crescut, învinovățîndu-l de înscenarea unui scandal, și teroa e împotriva lui Blériot, din cauza insuccesului acestuia.

Faptul este absolut inexact, căci publicul imens a păstrat cea mai strictă ordine, atunci când i-s'a adus la cunoștință accidentul motorului.

Dăm mai la vale după o foaie din București șitul evenimentelor din ziua de Mercuri:

«Un accident regretabil care dacă s'ar fi întîmplat cîteva minute mai tîrziu ar fi putut avea urmări fatale, a împiedicat pe Blériot să efectueze ieri ascensiunile proiectate la Băneasa.

Partea exterioară a motorului împreună cu elicea au sărit în aer în urma unei explozii, făcînd imposibilă ascensiunea înainte ca motorul să se schimbat.

Până Duminecă se crede că va sosl și un motor nou și o elice, așa că ascensiunile vor avea loc imediat ce aparatul va fi pus în stare bună de funcționare.

Publicul va fi înștiințat la timp de noile dispoziții pe care Automobil-Club le va lua cu privire la ascensiunile de Duminecă. Se crede că de data asta ele vor avea loc la Cotroceni de oarece hipodromul s'a constatat că este insuficient pentru marele public care venise să asiste la primele experiențe de avlație în București.

»Ziua de ieri rămîne totuși una din cele mai frumoase manifestațiuni ale publicului nostru pentru inovațiunile științifice.

Exact nu s'ar putea spune care a fost numărul celor care populau cîmpul hipodromului și șoseaua dela rondul al doilea în sus. Dacă am spune că erau peste 100 de mii de oameni, credem că nu ni-am înșela cu mult.

Pe coperișul caselor din jurul șoselei, curioșii se urcaseră de cu vreme pentru a vedea minunea sburătoare.

De și se anunțase că hipodromul nu va fi deschis decît dela ora 2, totuși publicul sosise în număr colosal încă pe la ora 12. Trăsurile, automobilele și diferitele brecuri se țineau lanț.

Fiecare se grăbea ca și cum o voce lăuntrică iar fi spus că nu va mai găsi loc. Și într'adevăr, cîmpul hipodromului era o mare de capete în care multicolorile pâlării ale damelor contrastau în mod armonios cu negrul sever al pâlăriiilor bărbătești.

Cordoanele de soldați formate din trupele garnizoanei București, în fața acestei turbulenzii grozave au fost nevoite să pună baioneta la pușcă pentru a putea ține ordinea.

Ascensiunile erau anunțate pentru ora 2. Publicul aștepta curios și nerăbdător, ridicarea semnelui care să-i anunțe începutul.

Cu puțin mai înainte de ora 2 însă o pocnitură grozavă făcu pe toată lumea să-și îndrepte atenția spre tribune, în incinta cărora se observa o mișcă neobișnuită. Ce se întîmplase? Un steag alb și în urmă altul roșu anunță, că ascensiunea nu va mai avea loc. Motorul făcuse explozie.

În momentul acesta sosește și Blériot, care până atunci nu știa nimic de accident.

La auzul nenorocirei, figura lui Blériot până atunci veselă, se contractează deodată. Cei din

apropiere povestesc că l-au văzut chiar lăcrimând.

Accidentul se crede a fi provenit dintr'un defect de construcție a axei care susține elicea. Ori care ar fi cauza însă, un lucru rămâne sigur — acela că toată lumea se întristează, masele de oameni încep să se miște, publicul pătrunde la tribune și cordoanele de soldați abia cu mare greutate pot ține ordinea.

În timpul acesta sosește M. S. Regina, într'un automobil închis, iar A.A. LL. Regale Principele Ferdinand, principesa Maria, principele Carol și principesa Elisabeta într'un alt automobil deschis.

Familia regală coboară repede din automobile și se îndreptă spre garajul în care se afla aeroplanul, interesându-se de aproape de cauza exploziei.

Blériot și mai ales dl Jean Cămărășescu sânt consternați. Simpaticul secretar al »Automobil-Clubului român«, dă explicațiuni publicului care se înmulțește din clipă în clipă. Fiecare dorește să știe dacă ascensiunea va mai avea loc, dacă biletele de tren mai pot servi cu a doua ocazie etc.

Cu această ocazie trebuie să constatăm că marele nostru public a avut o purtare foarte demnă în fața unui accident neprevăzut, care ar fi putut constitui o adevărată nenorocire, dacă el s'ar fi întâmplat în timpul zborului.

Afară de câțiva cetățeni mai enervați nu am avut de înregistrat nici o manifestație ostilă, care la drept vorbind nici nu și-ar fi avut locul, de data asta.

Ceva mai mult, am avut de înregistrat o notă veselă a zilei de ieri.

În timp ce toată lumea se ocupa și discută cu apăsare accidentul, un vultur trece pe deasupra hipodromului.

Publicul izbucnește în aplauze și în strigăte de: *Iată pe Blériot, trăiască Blériot...*

Pentru a da o satisfacție publicului, d. Jean Cămărășescu a avut fericita idee de a scoate aeroplanul din garaj și a-l expune câteva minute publicului arătându-i motorul și elicea sfărâmată.

După plecarea familiei regale publicul a început să plece rând pe rând. La rondul al doilea dela șosea și mai ales în piața Victoriei, mulțimea de oameni era așa de mare încât trăsurile abia cu mare greutate puteau circula. Toată lumea aștepta să vadă pe Blériot, pe care cea mai mare parte din public îl compătimea.

Cetitorii noștri vor fi ținuți în curent de toate nolle dispoziții ce vor fi luate pentru ascensiunile de Duminecă.

Grupul inginerilor centraliști din Capitală, cari au absolvit școala centrală din Paris, au dat ieri la amiază un banchet în onoarea lui Blériot.

Au luat parte d-nii: M. Șuțu, Miclescu, fost director general al C. F. R.; Dragu, directorul tracțiunii și mașinelor; Grigore și Nicu Cerchez, Ion Petrescu, Vardala, Darvari, Torocanu, Pleșoianu, Lupescu, Dobrovici, Dacosta, ș. a.

D-nii inginerii Torocanu și Darvari au fost colegi de clasă cu Blériot, în școala centrală din Paris. Mulți dintre inginerii centraliști au venit împreună cu doamnele, care s'au întreținut în mod cordial cu soția marelui aviator.

La șampanie, d. M. Șuțu și-a exprimat mulțumirea ce resimte în această plăcută împrejurare, când inginerii absolvenți ai școlii centrale sărbătoresc pe cel mai distins camarad al lor.

D. inginer Torocanu, luând cuvântul, a spus că, în aceste momente inginerii sânt datori să salute bătrâna școală din capitala Franței, care a împrăștiat lumină pretutindeni și de unde au ieșit atîția bărbați distinși.

De-acolo s'a ridicat și Blériot, care a obținut sceptrul de rege al aerului. Serios, activ, în totdeauna cu apăsături distinse celebrul aviator, încă de pe băncile școlii, se arată preocupat de rezolvarea problemelor superioare.

Aceste calități, a încheiat d. Torocanu, s'au dezvoltat mereu. Doamna Blériot în același timp o tovarășă demnă de marele aviator, însoțindu-l pretutindeni și încurajându-l la muncă. Deaceia se cuvine să strigăm din adîncul inimii: Trăiască Blériot cu familia și bătrîna școală!

D. Blériot, foarte mișcat, a mulțumit călduros foșilor săi camarazi de școală, spunînd, că se simte foarte fericit de primirea ce i s'a făcut. De cînd am trecut Marea Mînecei, a încheiat aviatorul francez, mi-s'au dat banchete și am fost sărbătorit. Nicăiri, însă, nu am întîlnit atîta simpatie și sinceră afecțiune ca în România.

Banchetul a luat sfîrșit la orele 1 și jumătate după amiază.

D. Blériot a trimis ziarelor din București următoarea scrisoare:

Domnule director.

Vă rog să transmiteți publicului bucureștean părerea mea de rău, pentru accidentul de neînțeles întîmplat motorului aeroplanului meu cîteva momente înainte de înălțare.

Am luat imediat măsuri spre a aduce dela Paris două motoare noi, și nădăjduesc că Luni sau Marți voi putea face în fața publicului românesc atît de simpatic tuturor francezilor, sboruri care-l vor despăgubi de deziluzia lui de azi.

Vă rog primiți asigurarea stimei mele.

14 27 Octombrie 1909' Louis Blériot.

Din această scrisoare se vede că Blériot va sbura Luni și Marți.

D. Blériot era hotărît să plece azi la Frankfurt unde are un proces, și apoi să se înapoieze la București.

D-sa a renunțat în urmă la această plecare și va rămîne în țară pînă ce va sbura.

Mîine, Vineri, în urma invitațiunii M. S. regelui, celebrul aviator francez se va duce la Sinaia, spre a ține o conferință în fața Suveranului. Cu această ocazie el va fi reținut la dejun de către M. S.

Simbătă d. Blériot e invitat la o vînătoare; iar Duminecă se va ocupa cu montarea noului motor.

Din România.

Două muzee. În curînd se vor deschide în capitală două muzee, ambele datorite inițiativei particulare.

Cu atît mai mult se cuvine să fie cunoscute de toți numele dlor Simu și Kalinderu, proprietarii și orînduitorii celor două muzee noi — cu cît, și așa capitala numără prea puține monumente arhitectonice printre clădirile sale.

Muzeul Simu, din bulevardul Colței, atît prin forma de monument antic, imitat după modelele Propileelor, e din acest punct de vedere un adevărat giuvaer arhitectonic cu care e înzestrată capitala.

Și cum proprietarul aranjează în cele patru saloane, ale marelui templu de artă, patru epoci din istoria artei — clasic, evul mediu, renaștere și modern —, se înțelege că opera sa are o valoare cu atît mai mare cu cît prin ea va contribui într'o înaltă măsură la desăvîrșirea cunoștințelor artistice obștești.

Celalalt muzeu, al dlui Kalinderu, e în strada Renașterii, alături de vechea casă a dlui Kalinderu. De almintreli însăși această veche casă e interesantă atît prin forma ei monumentală, cît și prin enormul număr de sculpturi — unele de mare preț — ce o împodobesc.

În noul muzeu vor figura toate operele de pictură și sculptură strănse de proprietar din dese sale călătorii în străinătate.

Și unul și altul din cele două muzee nu fac decât să sporească faima de centru mare cultural pe care și-a cîștigat-o capitala noastră de multă vreme.

Constituirea »Ligei Culturale« la Brăila. Dumineca trecută s'a constituit secția Ligei din Brăila. Din partea comitetului central a asistat numai d. N. Iorga secretarul comitetului; d. Șomănescu, care-și anunțase sosirea, n'a venit fiind bolnav.

Președinte al adunării e proclamat d. G. Ieremia, mare proprietar, care dă cuvîntul dlui N. Iorga.

Acesta arată necesitatea de a se reînființa secția ligei Brăila; scopul acestei întruniri este de a proclama comitetul provizoriu, care va organiza această secțiune.

Arată apoi că Liga Culturală a fost creată spre a veni în ajutorul românilor din Ardeal prigoniți de unguri, a căror stare este mai rea decît a românilor din regat. Datoria noastră este de a întreprinde și ajuta, pe cei de dincolo, cari formează granița țării noastre.

Inceputurile frumoase ale Ligei au fost adesea periclitare de luptele ce s'au dat de politicianii tuturor partidelor pentru acapararea acestei societăți.

Azi Liga este supt o cinstită conducere, căci nici unul din conducătorii ei nu urmărește scopuri străine intereselor comune ale neamului.

Liga e o instituție săracă în comparație cu societățile similare ungurești, care au avere de milioane, prin urmare pot să lucreze cu mai multă eficacitate pentru realizarea idealurilor lor naționale. Arată că Liga noastră are de scop a ajuta bănește școlile din țările locuite de români, a ajuta și susținea pe cei condamnați pentru sentimentele lor românești, a răspîndi cartea românească peste hotarele statului român. Apelează la cei prezenți să contribuie după puterile lor la susținerea Ligei. În schimbul cotizației membrii vor beneficia gratis, atît de publicațiile periodice ale Ligei, cît și de spectacolele și festivalele artistice pe care Liga le va organiza cel puțin odată pe fiecare lună în toate orașele lor.

D. Iorga apelează apoi în special la transilvănenii îmbogățiți aici, la Brăila, din negoț, agricultură și industrie, cari sânt mai în stare a ajuta Liga.

Aceștia numai ar putea susținea cu fondurile lor multe școli din Ardeal, care se află absolut lipsite de mijloace bănești trebuitoare.

După aceasta d. Iorga propune alegerea unui comitet provizoriu, compus din d-nii G. Eremia, P. Manole, Măndroviceanu, G. Perlea, Corneliu Gușăilă, P. Grigorescu și P. Jecu, cari să pregătească cele trebuitoare pentru viitoarea întrunire ce va avea loc Dumineca viitoare, cînd se vor pune bazele secției Brăila a Ligei Culturale, și se va alege comitetul definitiv.

Noul proiect.

Criza.

Arad, 29 Octombrie.

Ororile unui regim absolutist, așa cum se zugrăviseră în închipuirea suiescitată a unor politicieni unguri zilele trecute, nu mai neliniștenesc spiritele la Budapesta, și în perspectiva enigmatică a soluțiunii kossuthiștii par a descoperi o rază trandafirică. Intrevederea țarului Rusiei cu regele Italiei la Raconigi, nu va putea să rămîie — zic ei, — fără vre-un efect binefăcător asupra situațiilor critice din Austria și Ungaria. Intrevederea — rezona aseară Holló în clubul independenștilor, — a avut neîndoios caracterul unei demonstrații împotriva monarhiei și monarhul la rîndul lui, se va strădui să aplaneze acum criza atît în Austria cît și în Ungaria, ca să poată arăta celor două mari puteri, că stările interne sânt în ordinea cea mai perfectă în toată monarhia și că, în consecință, Austro-Ungaria e puternică și consolidată.

Nimic nu caracterizează mai desăvîrșit desorientarea cercurilor politice ungurești decît tocmai faptul, că șefi politici de talia lui Holló, atît de imponderabili în cumpăna politicii externe, se aventurează de vreme lângă în sferile neajunse de ei ale politicii europene.

De altfel cercurile din Budapesta sânt în așteptare. Resultatul tratativilor lui Wekerle se speră a se cunoaște în curînd. În 5 sau 6 Noemvrie nou va avea loc un nou consiliu de ministri, după care Wekerle va pleca de bună seamă la Viena.

Au transpirat și unele indicii asupra »noului proiect de soluțiune« clocit de Kossuth și pe care se întemeiază tratativele urmate de Wekerle. În înțelesul acestui proiect, partidele răposatei coaliții vor face în mod solemn declarația că, recunosc drepturile țării de a înființa banca națională autonomă și de a se separa în cele economice de Austria, drepturile aceste însă să nu se valideze pînă la anul 1917. Partidul kossuthist să voteze reforma electorală, budgetul Ungariei și pe cel comun, și să aprobe și cheltuielile anexării. Să se numească apoi un cabinet cu membrii în majoritate kossuthiști.

Proiectul acesta, dacă s'ar adopta, ar însemna o înfrângere absolută și o retragere nu se poate mai rușinoasă pentru kossuthiști. Tabăra celor cari tremură de frica perdeii mandatelor, partea covârșitoare a partidului kossuthist, va adopta fără îndoială o soluțiune și mai rușinoasă chiar și dacă nu s'a lansat până acuma un proiect la fel, e că prin strășnicia lor de paradă voiau să ascundă singurul lor ideal: posedarea puterii și să deștepte în poporul unguresc iluzia credinței cătră steagul ideilor 48-iste.

Spiritele sânt deci din nou preocupate de sortile majorității kossuthiste și despre chemarea minorității la guvern s'a vorbit ieri foarte puțin.

Numărul celor cari se îndoiesc de probabilitatea misiunii lui Andrassy sporește. Nu numai presa națunilor nemaghiare, împreună cu cea socialistă, ci chiar și în sinul partidelor ungurești o soluțiune prin chemarea în fruntea țării a acestui oligarch archișovin, îngâmfat și reacționar, e comentată ca dezastruoasă pentru stările din Ungaria. Și — să mai nădăjduim încă — poate nici împăratul nu va încredința legiuirea votului obștesc și neîngrădit, tocmai gâtuitorului acestui drept sfânt, — ministrului care a îndrăznit să iasă în fața lumii cu un proiect atât de mârșav, cum a fost cel pe care l'a prezentat camerei toamna trecută.

Un nou consiliu de miniștri.

Budapesta, 29 Octomvrie.

(Dela corespondentul nostru). Membrii guvernului se vor întruni, probabil în 3 sau 5 Noemvrie, din nou și cu acest prilej vor fixa definitiv atitudinea cabinetului. După consiliu, cam pe 8 Noemvrie, Wekerle va merge la Viena ca să comunice Majestății Sale decisiunile cabinetului

Darea de seamă a lui Justh.

Budapesta, 29 Octomvrie.

(Dela corespondentul nostru). În jurul dării de seamă a lui Justh, aderenții băncii desfășură cea mai întinsă agitație. Ei prevestesc că adunarea dela Macău, unde va avea loc darea de seamă, va fi de o însemnătate «extraordinară». Justh va face declarații cari vor băga în răcori pe toți 67-iștii. Pentru a se mări proporțiile acestei adunări s'a convocat tot acolo adunarea partidului independist de pe pusta Ungariei. Vedem astfel cum Macăul începe să devie ilustru în istoria universală.

Justh a sosit azi la Budapesta și a chemat la sine pe corifeii agitațiunii pentru bancă. În consfătuirea ce s'a ținut în apartamentele prezidiale dela parlament, la propunerea lui Justh s'a luat hotărârea, că aderenții băncii vor respinge ab ovo proiectul ce se colportează ca fiind lansat de Kossuth și că propaganda pentru înființarea băncii vor continua-o cu înțelegere. Astfel perspectiva contemplată apropierei între kossuthiști și partidele 67-iste e iarăși defavorabilă.

Proiectul lui Kossuth.

Budapesta, 29 Octomvrie.

(Dela corespondentul nostru). Asupra noului proiect elaborat de Kossuth în scopul unei cooperări a tuturor partidelor pentru aplanarea crizei, spiritele în partidul kossuthist nu sânt încă dumirițe. Din isvor inițiat se dau cu privire la acest proiect următoarele informații: În proiect se cere ca partidul kossuthist să adopte soluțiunea întemeiată pe concesiile militare, dacă la rândul lor partidele 67-iste vor face declarația solemnă, că țara are dreptul de a se separa deplin în ceie economice de Austria și are dreptul să facă de pe acuma pregătirile pentru înființarea băncii autonome în 1917.

Mulți consideră acest proiect de neadoptabil. Vajnicii patrioți se vor mai resgândi poate.

Evenimentele ce se așteaptă.

Budapesta, 29 Octomvrie.

(Dela corespondentul nostru). Evenimentele ce se pot aștepta în timpul cel mai apropiat se resumă în următoarele: Deocamdată se vor continua tratativele începute de Kossuth și vor dura până către mijlocul săptămânii viitoare. Din 3 până în 6 Noemvrie va ține ședințe comitetul executiv al partidului kossuthist. În acest interval se va întruni și un consiliu de miniștri.

Kossuth și Justh.

Budapesta, 29 Octomvrie.

(Dela corespondentul nostru). Kossuth a primit azi la locuința sa pe Justh, cu care a avut o consfătuire de peste o oră. Asupra acestei consfătuiri nu s'a destăinuit nimic.

Wekerle voinde să viziteze pe Kossuth a nimerit la locuința acestuia în acelaș timp când a avut ioc consfătuirea. Wekerle aflând că Justh e la Kossuth s'a întors numai decăt. Incidentul acesta e viu comentat în cercurile politice.

Rezolvirea crizei ungurești.

Viena, 28 Oct.

(Dela corespondentul nostru). Ziarul „Vossische Zeitung“, din Berlin publică o telegramă din Viena, în care spune că în cercurile politice ungurești se crede că criza ungară este aproape de rezolvire.

Kossuth ar fi văzut cu ocazia ultimei audiențe la împăratul că este cu desăvîșire exclus ca împăratul să dea puterea partidului kossuthist și de aceea s'a decis să consimtă la reactivarea coaliției. Pentru aceasta el are deja aprobarea unei mari părți din partizanii săi. Grupul lui Justh ar rămânea în afară de coaliție.

Coaliția va obține plățile în numerar, pe cari Beck le-a promis lui Wekerle și Bienert s'ar declara gata să le recunoască.

Dacă parlamentul austriac se va revolta în contra lui Bienert atunci va fi închis; delegațiile, conform unui precedent, pot funcționa și în timpul când parlamentul este închis.

Corespondentul ziarului citat mai adăogă că în cercurile politice austriace se crede că ungerii sânt prea optimiști când văd situația în culori atât de roze.

Criza în Austria.

Scandal în camera austriacă.

Viena, 26 Octomvrie.

(Telegrama corespondentului nostru). În ședința de azi a Reichsrath-ului cehii radicali au aranjat demonstrații sgomotoase. Au avut loc scene ca pe vremea celor mai furtunoase ședințe din trecut. Kock și Fresl au strigat: Unde i ministrul președinte? La aceasta a izbucnit un sgomot infernal. S'au aruncat insulte grave la adresa primului ministru. Numai într'un târziu s'a putut restabili ordinea.

Pe culoare se da ca sigură demisia ministrilor cehi Zacek și Braf. S'a colportat o declarația a ministrului președinte Binerth, care ar fi zis că dacă criza în loc să înceteze va izbucni și mai cu furie după sancționarea legii despre limbă, va urma un cabinet numit »al autorităților«, compus din bărbații de stat populari ai Austriei.

Constituția Bosniei.

Viena, 29 Octomvrie.

(Telegrama corespondentului nostru). Se confirmă știrea că constituția Bosniei se va proclama în cele dintâi zile ale lunii Noemvrie. După publicare constituția se va pune în aplicare numai decăt.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 29 Octomvrie n. 1909.

Limba românească în liceele de stat.

Primim din mai multe locuri o plângere ciudată. La liceele de stat avem câte o catedră de limbă românească. Sânt atât de puține liceele românești, primejdia limbii și culturii străine ne amenință atât de mult, încât și acest puțin pe care ni-l dă statul, din multul ce ne datorește și ni-l refuză, trebuie să-l primim și să-i luăm tot folosul pe care-l poate da.

Dar iată că ne vin plângeri că, în multe locuri românii nu vor să primească nici acest puțin ce li-se dă. Elevii leneși, prea plecați ispitelor tinerești, jocul și distracțiile, caută să se scuture de »sarcina« asta pe care statul într'adins a făcut-o facultativă, spre a înlezni dezertarea dela ea. Șiretenia ungurească se prinde într'adevăr, căci părinții, orbiți și neștiutori, în loc de a pune prețul cel mai mare pe obiectul acesta facultativ, încurajează nevrednicia copiilor, rugând de multe ori pe profesorii respectivi ca să-i scutească de acest obiect facultativ al limbii românești. Că copilul e slăbuț și la alte obiecte și trebuie să se îndeletnicească cu ele, că-i cam subred de sănătate, că cutare sau cutare — și fiecare găsește un motiv »plauzibil« pentru a cere scutirea. Sânt, firește, pretexte goale și mincinoase.

Dacă copiii nepricepători se pot ierta pentru dorința lor neghioabă, părinții sânt îndoiti de vinoați pentru încurajarea ce le-o dau. Căci ei trebuie să-și dea seama, că dacă copilul lor nu va învăța nici dea brumă de românească, pe care le-o poate da școala ungurească, i se închide pentru totdeauna calea cătră cetirea și deci cătră cultura românească.

Copilul deprins de mic a ceti numai ungurește, sufletul lui curat și alb va primi numai impresii din lectura, din literatura și cultura ungurească. Sufletul lui se va umple, fără voie, cu plăcerile lecturii străine, — admirația istoriei, căldura și însuflețirea, pentru idealurile poporului străin, se strecoară pe nesimțite în sufletul său naiv și mintea lui cea proaspătă și flexibilă se va deprinde a umbla numai pe căile limbii ungurești, a se exprima în cuvintele ei caracteristice, în formele și idiotismele ei.

Astfel fără a bănuși măcar, părintele se va pomeni cu copilul său maghiarizat în limbă, în gândire și poate și în sentimentele și idealurile sale. Și nu-mi pot închipui, pentru un intelectual mai ales, un chin, o durere mai mare decăt aceea de a-și vedea copilul instrăinat în limbă, în conștiință și în idealul său național. Instrăinarea asta e identică cu lepădarea copilului nu numai sufleteste dar și fizicește, par-că, de părinții săi din cari își trage viața.

Părinții cari își iubesc copii, trebuie să-și arete dragostea nu prin blândețe excesivă, ci prin asprimea cerută de împrejurări. Lei trebuie nu să le însufle numai cu cuvântul, ci și cu fapta dragostea de limbă, silindu-i să frecventeze cu cea mai mare conștiință cursurile românești, cari sânt singura legătură — vai, adesea prea slabă! — care mai leagă pe copii lor în școalele străine de limba lor și le întinde podul pe care măcar în viitor, după terminarea școlii, se pot întoarce la cultura și gândirea românească.

— La temniță. Unul dintre cei mai simpatici și valoroși politicieni slovaci Dr. Milan Ivanka, va intra pe ziua de 1 Noemvrie în temnița de stat din Vaț pe timp de un an de zile, pentru a ilustra în felul acesta mult trimbițata libertate din Ungaria. Ivanka fusese ales deputat, dar în urma meschinăriilor șoviniste i s'a nimicit mandatul și pentru a-l face imposibil în luptele naționale pe cari slovaci le poartă cu atâta tărie și abnegațiune împotriva hoardelor de cutropitori, a fost urmărit în cel mai infam mod și dat judecății pentru »agitație«.

A urmat bineînțeles pedeapsa și iată-l acum și pe bietul Ivanka băgat în lungul și nesfârșitul șir al martirilor naționali.

— **Banca agrară ungară părăsește Bosnia.** Afacerea acestei bănci e cunoscută în deajuns. Voise să desrobească pe bieții sârbi bosniaci, pe »Kmeti« făgăduindu-le libertate și prosperare. În camera austriacă afacerea însă a fost demascată ca una din cele mai urâte și veroase afaceri jidovești ce s'au pomenit vre-odată. Timp de vre-o 2—3 săptămâni nu se discuta pe atunci decât de scandalul acestei bănci.

Acuma banca a ajuns la capătul existenței sale. Ea nu are nici o perspectivă ca dieta bosniacă să-i voteze concesiunea de a noroci pe Kmeti și începe să-și ia tălpășița, lăsând locul visurilor sale și un palat cu care rămâne de pagubă.

— **O sentință de moarte.** Ion Hortik, un săcui din părțile Ciucului, n'a avut de lucru și s'a apucat să-și spânzure nevasta.

Biata femeie era în altă stare și să plângea, cum să plâng toate femeile împovărate, că are dureri, că îi vine greață și varsă.

Ticălosul de bărbat, ca să scape de plângerile ei — așa zice el — s'a apucat și-a sugrumat-o c'o funie, ca să crează lumea, că ea și-a făcut sfârșitul.

De geaba, că l'au prins și acum Curtea cu jurați din Csikszereda l'a judecat la moarte prin ștreang.

Ce să-i faci, dacă-i omul ticălos.

— **Ce pățește gura rea.** Zice o vorbă, românească, că două lucruri te scot din casă: fumul și femeia rea.

Se vede însă că pe badea Simon Hauptmann un țaran din comuna Barcs nu l'a putut da — afară gura femeiei, căci când a văzut, că nu mai are încătrău și d'ăguța lui de muiere îl pișca cu vorba, par'că l-ar fi bătut cu o nua pe pielea goală, a pus mâna pe cuțit și l'a tăiat amândouă buzele. — A vrut să i scuteze și limba, dar l'au împiedecat vecinii cari au sărit la strigătele desperate ale femeii. Acum badea Simon are pace, căci l'a legat doctorul de cărpe gura borese-și. Până s'o vindeca numai, să vezi apoi melință! Femeia cu nărav e ca și calul, num i moartea-l poate vindeca.

— **Statistica germanilor din Ungaria.** Al doilea anuar al societății pentru păstrarea elementului german în Ungaria, societate al cărei sediu se află în Viena, cuprinde o statistică a elementului german în Ungaria. Conform acestor date în situația germanilor în Ungaria, inclusiv Croația și Slovenia ieste următoarea:

	Localități 90%	cu populație 50%	germană de 20%
În Ungaria de est în comitatul Pesta (fără capitală)	349,325	249,942	46,604
în Ungaria de nord	40,879	38,803	4,338
în Ungaria de sud	8,229	30,675	3,241
Croația și Slavonia	239,502	214,889	115,420
Ardeal	7,354	34,106	25,554
Restul	7,847	129,327	63,335
	3,351	5,626	2,997
Total:	656,487	703,373	265,459

Germanii aceștia trăiesc într'un număr total de 1325 de orașe și comune. Se mai adaugă un număr de 332 de localități cu o populație germană supt 20%, având cu totul 400.000 de suflete, din cari 110.000 de locuitori în Budapesta. Sânt deci cu totul în țările coroanei sfântului Ștefan 1053 de comune cu majoritate germană. Numărul total al germanilor e după recensământul oficial de 2,135,181. în Ungaria. În 28 de cercuri administrative ei au majoritatea absolută iar în 11 majoritatea relativă. Din cele 1053 de comune cu majoritate germană sânt 762 catolice și 295 evanghelice, din cari 146 de comune în Ardeal.

Statistica asta nu arată pierderile foarte însemnate îndurate de elementul german în Ungaria. Budapesta azi are supt 20 proc., populația germană, în vreme ce mai de mult ea a fost un oraș cu caracter pronunțat german și cu majoritate germană covârșitoare. Celelalte orașe germane din Ungaria merg încet sau repede pe acelaș cale a maghiarizării și nici orașele săsești nu sânt ferite de primejdia asta, deși maghiari-

zarea aici se săvârșește nu prin desnaționalizarea elementului german, ci prin sporul artificial al elementului unguresc, ajutat cu toate mijloacele unui sistem de guvernământ pe care de altcum și reprezentanții poporului săseț se susțin în parlament.

— **Guvernul Rusiei a retras proiectul căsătoriei civile.** O telegramă din Petersburg anunță că primul-ministru Stolipin cedând presiunii sfântului Sinod, a retras proiectul de lege despre căsătoria civilă, care proiect agitase atât de mult pe deputații Dumei. Ovreii sunt adânc consternați de retragerea proiectului și fără îndoială vor porni o nouă campanie de ponegrire împotriva Rusiei, în presa alianței ovreiești.

— **Chipul regelui Carol.** Adevărații »magyar irók« cu perciuni dela organul sionului »Pesti Hirlap« strigă »Ghivah!« Ardealul e în pericol; se clatină Carpații și chipul regelui Carol și-a făcut apariția în toate vitrinele prăvăliilor dela sate. Valahii în entuziasmul lor indescrisibil pentru regele României li cumpără icoana, o închid în rame tricolore și o acață în fruntea casei, alături de sfântul Nicolae. Popa, dascălul, țaranul în opincă nu visează decât pe regele Carol. S'a isprăvit! Ardealul e pierdut în douăzeci și patru de ceasuri oi, ve!

Acestea sunt halucinațiile jidanilor dela »Pesti Hirlap«.

Mă mir, că n'au auzit și »împuşcături« și n'au văzut »cuciula« dorobanșului pândind dealungul Carpaților.

O, dar până aci e numai plângere. Mai la vale jidanul devine agresiv și cere capul »valahilor«, care au chipul regelui Carol în icoană.

Cum? În Agram o mulțime de nenorociți (! acum sunt nenorociți jidane, dar mai înainte sbierați la el, că-s trădători!) au fost pedepsiți cu zecimi de ani temniță grea, pentru motivul, că s'a găsit la ei icoana regelui Petru pe când »Valahii« se preumblă liberi, cu toate că sărută chipul regelui Carol, ca pe-o icoană sfântă? Ce fel de țară a orbilor e Ungaria asta?

Mă jidane mă, dar chipul lui Arpad și al lui Tuhutum și toate statuiele lui Kossuth nu circulă printre mulțime mă, fără ca regele tău legitim să le oprească?

Mănâncă ploșnițele, pe care voi jidanii le numărați între membrii familiei — icoana regelui Frantz Iosif, a bunului nostru Monarch, sau rod la ramele aceluia, care a răsturnat ordinea publică în Ungaria și s'a urcat însuși pe tronul aceluia înaintea căruia numai în genunchi se putea tăi? Dar — spune drept mă, nu ne-al intenta tu acelaș proces, pentru că păstrăm în fruntea caselor noastre icoana împăratului nostru, dacă și-ar fi obrăznicia o leacă mai mare de cum este?

Pentru că noi știm, că nu atâta icoana regelui Carol, ca aceea a împăratului și-e gunoi în ochi.

— **Agravarea boalei lui Tolstoi.** Se anunță din Moscva: Ilustrul scriitor rus e de câteva zile greu bolnav. Cunoscutul lui biograf Biljugoff comunică ziarului »Ruskaja Wjedemosti«, că Tolstoi făcând o preumblare la câmp a răcit.

Medicii i-au ordonat să se culce, dar pacientul e recalcitrant și continuă să lucreze. Acum se simte obosit, deprimat și nu mai vede.

— **Cadavrul jupoiat din Petersburg.** După o lungă anchetă s'a constatat că cadavrul găsit pe străzile Petersburgului ar fi al unui inginer, scoboritor al unei vechi familii bolerești din Basarabia, cu numele Gillevic. El a fost angajat la o fabrică de industrie textilă din Moscva și locuia la rudele sale, cari erau și ele aici. În Petersburg avea un frate care urma drepturile. Inginerul Gillevic era de 30 de ani și la o societate din Petersburg s'a asigurat pentru 100.000 de ruble. Societatea însă a refuzat plățirea acestei sume supt cuvânt că asasinatul nu e inginerul Gillevic, ci făptuitorii l-au mutilat corpul numai să nu poată fi recunoscut și să poată trage lumea pe sfoară.

— **Duel între scriitori.** Cel mai scandalagiu dintre autorii de azi, cunoscutul milionar Henri Bernstein (cel care era să fie palmuit de către Octave Mirbeau, și care a ridicat cravașa să lo-

vească pe Adolphe Brisson, criticul lui »Le Temps«) a avut un nou incident de soiul acesta, cu Francis Chevassu, criticul dramaic dela »Figaro«.

Cearta a pornit dela o critică a lui Chevassu, privitoare la piesa din tinereță a lui Bernstein, »La gruffe«, care s'a reluat acum la teatrul Porte Saint-Martin, cu Lucien Guitry în rolul principal. A doua zi după reprezentare, eminentul critic al lui »Figaro« a publicat o cronică care n'a fost, se vede, pe placul lui Bernstein, căci acesta din urmă a publicat în ziarul teatral »Comedia« o scrisoare în care insultă pe severul său critic.

În urma acestei scrisori, Francis Chevassu a trimis lui Bernstein pe academicianul Maurice Donnay și pe scriitorul Rivollet; la rândul său, autorul lui »La gruffe« a însărcinat pe d-nii Abel Hermant și J. J. Renaud să-l reprezinte în acest incident.

— **Femea română de 105 ani.** Azi s'a înmormintat cel mai vechiu cetățean al Aradului femeia Marița Sîngeorzean în vîrstă de 105 ani. O deplînge Mihai băiatul ei care încă e de 86 ani. Baba Marița a muncit aproape până la ultima ei zi.

— **Necrolog.** Ioan Aureliu Muntean, învățător în Musca com. Arad în etate de 44 ani și în serviciu învățătoresc de 25 ani, a repausat în Domnul după un morb greu. Fie-i țărîna ușoară!

— **Măncătorii de câini.** Se pare că după carnea de cal, oamenii vor începe să mănânce și la Paris, carnea de căne. Zilele trecute, poliția a primit câteva cereri de autorizație, prin cari mai mulți cetățeni se oferă să deschidă măcelării cu carne de căne. Aceste autorizații, ce e drept, n'au fost acordate, dar dacă cererile se vor înmulți, prefectura de poliție va fi nevoie să libereze autorizațiile cerute.

Vom avea oare măcelării de căne? Nu prea ne vine să credem. În afară de mila pe care ar avea-o oamenii să mănânce carnea celui mai bun prieten al lor, carnea de căne e tare, ca a tuturor animalelor carnivore.

Carnea de căne se mănâncă în unele părți ale globului. Nu numai la Eschimoși și în China e mîncată această carne, dar și în diferite orașe ale Germaniei, în Frankfurt și mai ales în Saxa.

„După cai, broaște, mieci, și alte animale tărtoare, oamenii au ajuns acum și la câini.

Pe când vom începe să ne mîncăm și între noi?

— **Un episcop enigmatic.** Într'un otel de primul rang din Odessa descinsese zilele trecute un om elegant și mîndru, care prin manierele sale de om din lumea mare făcuse senzație printre personalul localului. La otel se prezentase ca un episcop rus, fapt care se putea ușor ghici de pe frumoasa cruce împodobită cu diamante, ce purta la gât, atîrnată de un lăntșor. Întrebând de personal, de cumva mai e un preot în otel și primind răspuns negativ s'a observat pe fața lui o deosebită bucurie. Dimineața când fata din casă a intrat în apartamentele episcopului, i-sa părut că-l vede așezându-și o perucă pe cap, dar crezând că e o părere numai, n'a mai spus nimărui nimic. Pe urmă episcopul a plecat să-și — urmeze drumul spre Ierusalim. — Ziua următoare s'au prezentat la otel patru agenți secreți și atunci s'a descoperit că pretinsul episcop e unul dintre cei mai aprigi nihilisti, pe care-l urmărește poliția de luni de-arîndul. Pretinsul episcop — pe care toată lumea l-a găsit așa de afabil — spălase putina și autoritățile n'au putut constata nici măcar încotro a plecat.

— **Cel mai bun loc de târguiești de parfumi, săpunuri, perii de dinți, prafuri de dinți ape de gură, prafuri pentru dame, Cremă de obraji, cosmeticiuri, spongii și instrumente de gumă. Totfelul de instrumente medicale și pentru moașe, la farmacia lui Burger Frigyes cu firma: »la un corn« în Kolozsvár.**

Economie.

Foamete în Bihor.

Din Bihor se comunică întristătoarea veste că flagelul cel mai îngrozitor al lumii săracilor, foametea și-a și ridicat deja prin acele părți capul. Sântem abea în toamnă, când hambarele țaranilor ar trebui să fie încă pline, și rodul adunat

pentru iarnă încă neatins și în nenorocitele părți din munții Bihorului s'a și ivit deja foametea. Ingrozitor! Ce vor face bieții oameni la iarnă, când deja de pe acum n'au ce mânca.

Administrația se spune că a cerut ajutorul statului pentru comunele Lunca-Sprie, Săliște, Holod și Băița. Cine cunoaște însă părinteasca grijă a guvernului pentru populația românească, își poate închipui cât este de nădăduit din această parte. Până ce nu va veni acest ajutor, populația va fi decimată de groaznică plagă cu toate urmările ei teribile de boale și suferințe.

Nimic nu arată însă mai viu lipsa totală de organizare a muncii la noi, ca tocmai acest strigăt desperat din Bihor. Trebuie să auzim țipete de oameni flămânzi, tocmai atunci când brațele sunt mai căutate și tocmai din motivul acesta, munca este foarte scump plătită. Este aproape generală lipsa de brațe muncitoare atât la noi cât și în România și totuși românii din Bihor mor de foame. An de an se repetă cam pe vremea aceasta țipetele din Bihor. Parcă e și rușinos și încâtva indignător! Lumea se plânge pretutindeni de lipsa de brațe și în Bihor oamenii mor de foame. Să nu amintim decât de lipsa de servitoare la orașe. De ce trebuie să rabde foame și să trăiască în mizerie femeile de acolo, când ar putea avea și ele un câștig la orașe.

Și nu se găsește nimeni care să dea o îndrumare acelor nenorociți, cari trăiesc, ori mai bine zis vegetează, prin acei munți neroditori ai Bihorului. Nu se găsește nimeni care să caute să valorizeze capitalul ce este în mâinile și munca lor și de care nu se știu folosi. Nu-i vorbă, în alte țări intervine în astfel de cazuri statul, guvernul, — cum noi însă dela acești factori nu putem să cerem nimic, nu s'ar putea cumva prin noi înșine să scoatem această populație din ghiarele mizeriei și ale ignoranței complete în care trăiesc. Preoții și învățătorii nu i-ar putea îndruma spre locurile unde pot găsi muncă și câștig?

Piața grânelor din Arad.

26 Octomvrie 1909.

Ca desmintire a observațiilor meteorologice, cari profetiau pentru sfârșitul lunii umezeală și răcoare, s'au întors iarăși frumoasele zile de toamnă târzie. Timpul e ireproșabil, de cumva nu se va răzbuna mai târziu. Afacerile țirgului de bucate se mențin la același nivel.

S'a vândut azi:

grâu 400 mm.	14.20—14.40
orz mm.	9.20—
ovăș mm.	7.10—7.20
secară mm.	9.10—9.20
cucuruz 500 mm.	5.20—5.40

Prețurile sunt socotite în coroane și după 50 klg.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 26 Octomvrie 1909.

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următorul:

Grâu nou	
De Tisa — — — — —	28 K. 95—30 K. — fil.
Din comitatul Albei — — —	28 > 80—29 > 80 >
De Pesta — — — — —	28 > 90—29 > 90 >
Bănățanesc — — — — —	28 < 95—29 > 90 <
De Bacica — — — — —	28 > 60—29 > 80 >
Secară de calitate I. — — —	19 > 75—20 > 05 >
Secară de calitate mijlocie	19 > 55—19 > 65 >
Orzul de nutreț, calitate I.	14 > 75—14 > 95 >
Ovăș de calitate I. — — —	15 > 70—16 > — >
Ovăș de calitate a II. — — —	15 > 40—15 > 60 >
Cucuruz — — — — —	14 > 80—15 > — >

BIBLIOGRAFII.

In atențiunea dlor învățători. În nr. 42 al organului »Néptanítok Lapja« s'a publicat spre marea noastră mirare un ordin ministerial prin care se interzice folosirea manualului »A treia carte de cetire de Iosif Moldovan și consozii«. După ce acest manual prin ordinul ministerial datat la 21 Oct. 1908 nr. 110983, a fost conces — nu intermal și condiționat — ci în mod definitiv, am întrevenit la ven. consistoriu, la inspectorul regesc, ba chiar și la înaltul ministeriu, cerând explicații și scoaterea din vigoare a acestui ordin dat din oarecare greșală, de unde am și primit asigurarea rectificării. Spre mai bună lămurire a afacerii, comunic aici în text original, pasagiul respectiv din ordinul de aprobare al înaltului mini-

teriu, adresat inspectorului regesc din Arad: »F. évi szeptember hó 19 én 3347. sz. a. kelt felterjesztésére tudomás és további eljárás végett értesitem tanfelügyelő urat, hogy a következő két könyvet: A doua carte de cetire és A treia carte de Iosif Moldovan, miután a kifogásolt olvasmányok töröltettek román elemi népiskolák számára tankönyvül engedélyezem«. Domnii învățători cari au introdus în școlile lor manualele noastre, să fie liniștiți, sperând că în curând li-se va da ocaziune să cetească lămurirea afacerii și nu li-se va întâmpla neplăceri. — Cu dragoste colegială. — Iosif Moldovan, învățător director școlar în Arad.

La Librăria »Tribunei« se află de vânzare următoarele piese teatrale:

O căsnicie, comedie în 3 acte . . .	Prețul 3.50
Apus de soare, dramă în 4 acte . . .	> 2.—
Vasile Lapu, dramă istorică în 3 acte . . .	> 2.—
Făclia subț obroc, tragedie	> 1.50
Bogdan Dragoș, dramă istorică inedită . . .	> 1.—
Cancer la inimă, piesă în 3 acte	> 1.—
Nicolae Vulpea, piesă populară în 4 acte . . .	> —.70
Milionu, comedie într'un act, pentru fete	> —.40
Cântecul cocoșului, comedie într'un act . . .	> —.40
Șapte și nici o ispravă, comedie într'un act, pentru fete	> —.40
Curiozitate femeiască, comedie într'un act . . .	> —.40
Lăsata săcului, comedie într'un act pentru fete	> —.40
Steaua mea, piesă școlară	> —.60
Slugă la doi stăpâni, comedie în 2 acte . . .	> —.60
Mama vacilor, comedie populară în 3 tabl. . .	> —.50
Curcanii, comedie patriotică într'un act . . .	> —.50
Mireasa, dramă în 5 tablouri	> —.50
Lângă pământ, dramă în 3 tablouri	> —.50
Noroc de soldat, comedie în 5 acte	> —.40
Babilonia românească, farsă filologică într'un act	> —.40
Căinele și pisica, comedie într'un act . . .	> —.40
O repetiție moldovenească, sau Noi și iar noi, farsă într'un act	> —.35
Artistele, comedie într'un act	> —.30
Teatru vol. I, III, IV, și V de V. Alexandri à 1.50	> —
» I de Caragiale	> 2.—
Zorile, dramă istorică în 2 acte și în versuri 1.—	> —

Și cea mai violentă tuse

și alte boale de piept înceată curând, atât la bătrâni cât și la tineri dacă folosim untura de pește

„Emulsiunea Scott“.

Puțină folosință și va fi spre deplina mulțumire a tuturor.

Emulsiunea Scott e vestită în lume pentru puterea ei ce să basează pe curățenie.

O sticlă în original 2 cor. 50 fileri.

Depozit în toate farmaciile. 6

Poșta Redacției.

Vergilianus. Mai deprinde-ți-vă încă și trimiteți mai târziu.

Poșta administrației.

A. Banea, Chesbr. Am primit 12 cor, abonament până la 1 Oct. 1909.

G. Băltoi și V. Cocșiu, Siciău. Am primit câte 2—2 coroane abonament până la sfârșitul anului 1909.

P. Petrovici, Prigor. Am primit 2 cor. abonament până la 1 Oct. 1909.

Moise Șipețian, Pittsburg Pa. Am primit 1 dolar abonament până la finea anului 1909.

Ștefan Tarian, Lipova. Am primit 12 cor. abon. până la finea anului 1909.

V. Roman, Seciani. Am primit 24 cor abon. până la finea anului 1909.

Filon Romanu, Sali. Am primit 20 cor. abon. până la 1 Sept. 1909.

Vasile Popovici, Șiria. Am primit 6 cor. abon. până la 1 Nov. 1909.

Redactor responsabil Iuliu Giurgiu.

«Tribuna» Institut tipografic, Nichia și cors.

Specialități de halne prețești și bărbătești.

IOSIF DRAGAN

afetilor de croitorie engleză
.. pentru domni ..

Oradea-mare - Nagyvárad

Nagy Sándor - u. 1.

(Lângă pravălia Cziller).

Cea mai ieftină sursă de cumpărat a on. inteligențe rom-nești din Oradea-mare, com. Bihorului și din comitatele vecine. Executare elegantă, conform gustului și după modele. Specialități de material englez, sroțian, de Reichenberg și din țară. Condițiuni de plătire favorabile, după modul din străinătate. În provincie la dorință — — merg personal. — —

Asudarea mânilor! Asudarea picioarelor! Asudarea subțioarelor!

încetează în decurs de o oră
dacă folosim

„Sudoran“ - ul
a lui Molnár.

Copiile epistolelor de recunoștință sunt autentice de notarul public:

Stim. dle farmacist! Medicamentul »SUDORAN« comandat dela Dta, vă mărturisesc, e bun și mi-a folosit. Primiți mulțămitele mele. Custimă Cont. S. P.

On. d. Molnár János, farmacie la »Duhul sfânt«, Szombathely. Nu pot întrelăsa ca să nu vă fie cunoscut, că medicamentul d-tale »SUDORAN« contra asudării picioarelor și subțioarelor are efect surprinzător și e nevătămător și cu conștiința liniștită îl recomand oricui. Cu stimă Sz. M. căp. înretr., R.

St. Dle! Din »SUDORAN«, leac contra asudării picioarelor, mânilor și subșuorilor am procurat încă pentru 3 persoane, și întrebându-i despre rezultat, l-au lădat foarte. Cu stimă A. S. învățător, Oy.

St. Dle apothecar Molnár! Răspunzând la cartea d-tale, am cea mai mare recunoștință pentru »SUDORANUL« d-tale. Pentru că și eu am suferit în mare măsură de asudoarea picioarelor și după două massage mi-a trecut de tot. Am mântuit și alții mulți cu produsul d-tale și te rog să-mi mai trimiți 2 sticlute — și acestea pentru alții. Am rămas cu stimă G. K. ospătar S.

St. Dle apothecar! Am primit »SUDORANUL« comandat, contra asudării de picioare, mâni și subșuori. Credemă, că cine-l folosește după receta prescrisă, îl află de neprețuit. Custimă F. E. coafăr, F.

Așa zisul »SUDORAN« contra asudării de picioare, mâni subșuori, pregătit de d-voastră, are un efect atât de excelent și sigur, că cu cea mai bună conștiință îl pot recomanda nu numai celor din patrie, ci și străinătății, întrucât »SUDORANUL« întreține multe fabricate străine, de cari m'am folosit până acum. Îți datorez mulțămită, că m'am scăpat de boala neplăcută. Salut R. A. învățător A.

Se poate comanda la pregătitorul

Molnár János apothecar în Szombathely.

Prețul unui flacon 1 coroană 30 fileri, dacă se trimite suma înainte, porto-franco.

Numai »Sudoran« provăzut cu marcă să se primească

Cine a făcut biserica din Pocola ?

— Mulțămintă publică. —

(Continuare.)

Nădlac: Nicolae Chiciu 20 cor., Dr. Marcovicu 10 cor. Mihai Chiciu, Mihaiu Caba, Pavel Stroia, câte 5 cor. Gheorghe Stroia 4 cor. Dr. Iuliu Chiciu, Petru Precupaș, Ștefan Stroia, câte 3 cor. Romulus Tăucean, Uroș Pinte, Ruxanda Gherasim, Sofronie Chiciu, Dr. Remus Chiciu, Persida Crișan, Nicolae Mărginean, Nicolae Mărginean jun., Dimitrie Precupaș, Alexa Codillă, câte 2 cor. Teodor Feier 1 cor. Total 79 cor.

Boroșineu: Dr. Burdan, Gheorghe Feier, Dr. Barbu, câte 10 cor. »Lunca« 5 cor. P. Dârlea, 2 cor. N. N. (adecă dl Ioan Georgea, protopop) 1 cor. Total 38 cor.

Cermeiu: Dimitrie Popoviciu, Crăciun Chera, câte 5 cor. Total 10 cor.

Pocola: Petru E. Papp și soția Silvia 300 cor. Ștefan Papp, învățător, Adolf Bachman, Vasile Flore, câte 100 cor. (membrii fondatori), Gheorghe Sferle, Savu Cârje, câte 80 cor. Ioan Bolcaș, Miron Găvruta, Savu Mihele, câte 60 cor. Gavril Găvruta, Mihaiu Avram, Miron Avram, Ana Cârje, câte 40 cor. Pascu Găvruta, Flore Cârje, câte 30 cor. Gheorghe Cârje, Vasile Șandor, Ilie Avram, Savu Găvruta, Flore Boja, Dole Avram, Mihai Măț, Vasile Găvruta, câte 20 cor. Floare Sala 18 cor. Ioan Ardelean, Ștefan Cârje, Petru Bordea, Mitru Birta, Ilie Birta a Petri, Alexandru Erdélyi, Savu Mihele iun., câte 10 cor. Triffa Sándor, Petru Găvruta, câte 15 cor. Pavel Birta 16 cor. Vasile Birta 8 cor. Mihaiu Birta Mitru Cârje, câte 6 cor. Marta Popa 4 cor. Vasile Avram, Iosif Marc, câte 2 cor. Total 1480 cor.

Roșia: Petru Ciuhandu, 7 cor. Ștefan Ghimbeșan 4 cor. Ioan Popoviciu, Andrei Bunta, Usvath Nicolau, Mihaiu Thirla, Georgiu Cornea, Flore Burescu, Ioan Petrița, Vasiliu Gavriș, Georghina Bitirean, Vasiliu Galea, Petrița Petru, Țluprea Gheorghiu, câte 1 cor. Teodor Gheorghe, 1 cor. 40 fil. Ștefan Stănciu 80 fil. Ștefan Boieriu 60 fil. Teodor Deblea, Vasiliu Marcu, Ioan Pașcandea, Gheorghe Marinceaș, câte 40 fil. Gheorghe Ușvath 30 fil. Total 27 cor. 70 fil.

S.-Petreasa: Terențiu Popescu 4 cor. D. Crăciun, Miron Crăciun. Vasiliu Burticu, Miculă Popoviciu, câte 1 cor. Teodor Crăciun a Sandi, Teodor Crăciun a Poloni, Teodor Dan, Grațian Dan, câte 40 fil. Gheorghe Opre 30 fil. Lahn Mihai, Miron Crăciun, câte 20 fil. Total 10 cor. 30 fil.

F.-Oșorheiu: Parochia 8 cor. Ioan Gherlan 4 cor. Petru Papa 2 cor. Liviu Papa 20 fil. Total 14 cor. 20 fil.

Sitani: Ioan Cristea 5 cor. Rozalia Marian 2 cor. Ponfiriu Cristea, Lucian Cristea, Lavinia Gristea, Silvia Cristea, Mărioare Cristea, câte 1 cor. Total 10 cor.

Astilen: Petru Papp 1 cor. Pusco Petru, Dezső Nicolau, Popuț Ana, câte 60 fileri. Nicunut Ioan, Popuț Marie, Hutăpan Teodor, Popa Irina, Aprre Irina, câte 40 fil. Cioban Simion, Papuț Gavriil, Secara Vasilie, Mera Ilie, Huseraș Petru, Secara Teodor, câte 20 fil. Popuț Petru, Popuț Ilie, Degen Parascu, câte 10 fil. Total 6 cor. 20 fil.

Seghiște: Biserica din Seghiște 2 cor. 14 fil. Moise Popoviciu. 2 cor. Biserica din Hârșești, Dolina Baicu, Petru Popoviciu, câte 1 cor. Liviu Popoviciu. Ana Popoviciu, Maria Popoviciu, câte 40 fileri. Pe aceasta colectă mai sânt: Nicolaie Fofiu (Huschiriș), Vasilie Filip (Rieni), Atanasie Botta (Beiuș), Aureliu Popa (Tulca), câte 1 cor. Total 12 cor. 34 fil.

Rieni: Teodor Roxin, T. Blagi, Petru Bulzan, câte 2 cor. Helena Roxin 1 cor. Minerva Roxin 60 fil. Lăpădat Cioflan 40 fil. Total 9 cor.

Budureasă: Ioan Dan, Vasilie Oancea, câte 1 cor. Nicolae Popoviciu 60 fil. Gh. Goina 50 fil. Papp Gligor, Oancea Ioan, câte 40 fil. Vasilie Oancea, Popa Teodor, câte 30 fil. Oancea Nicolae, Butar Teodor, Goina Teodor, Gug Teodor, Goina Anuța, Laza Ioan, câte 20 fil. Zusa Maria 24 fil. Nistor Marie, Nistor Sânza, Budan Vasiliu, Magda Costan, câte 10 fil. Total 6 cor. 54 fil.

(Va urma.)

Seminarul puridic în Cluj.

Malom-u. 14. (odinioară Peșți-u. 18).

Pregătește în mod foarte temeinic, iute, ieftin și cu garanție pentru toate **examele** numite „**riguroase**“ și de stat.

Imprumută notițe din cari aspirații se pot pregăti acasă și după un scurt curs de repetiție se pot prezenta la examene.

Informații prin scrisori; după dorință trimite gratis „**Tájékoztató a jogi szemináriumról**“.

La riguroasele de probă cotidiene poate lua parte gratis ori-cine.

Se caută Un candidat de avocat

a se adresa dlui

Dr. Vasile Avramescu.
Maria Radna.

Fondat la 1879.

Telefon 107-14.

Bittner János

fabricator de articole bisericesti din aur,
— argint și din tot felul de metale. —

Recomandă în atenția onor. preoțimi **monumentalele sale obiecte bisericesti originale și în stil curat**, precum și **auritura și argintătura executată prin foc și nefalsificată. Auritură prin foc de la 21 cor. în sus.**

Fabrica:

Budapesta IX., Lónyay-utca 23.

La dorință escurgem la fața locului.

Catalog mare și ilustrat trimitem gratis și franco.

O rugare modestă, care nu vă costă nici o oboseală, dar administrației ziarului nostru poate fi de mare folos.

Ziarul nostru roagă pe onorat public că la cererea prețurilor curente sau la ori ce cerere sau cumpărare să se provace că adresa firmei a cetit-o în Tribuna.

Martin Droszt

lemnărie de mori și edificii.

Biserica-Albă, (Fehér templom) str. Petőfi nr. 63

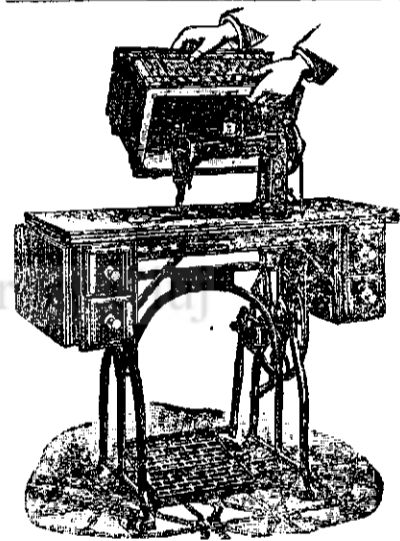
Se recomandă pentru lucrări de mori și de edificii cari cad în bransa lui, d. e.

Construcție și reconstrucție de mori de apă, aburi și cu motor, mori înalte, semi înalte și plane, mai departe tot felul de montări complete de curățit, **mașini de cernut și mașini automate** pentru amestecarea făinei etc. se săvârșesc prompt și corespunzător tuturor împrejurărilor.

Se primesc tot felul de mașini usate pentru renovare și reconstrucție. Tot asemenea se primesc lucrări de construcțiuni, aranjarea locuințelor, a prăvăliilor, biurourilor și școlilor cu prețuri favorabile.

La dorință trimite deseneuri de plan și proiect de buget.

Cea mai veche prăvălie de mașini de cusut și biciclete din Ungaria-de-sud.

Distins în Timișoara la anul 1891 cu marea medalie de argint.

Fondat la 1860.

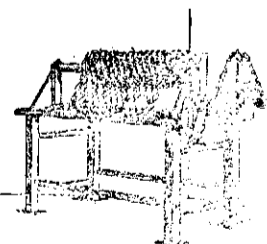
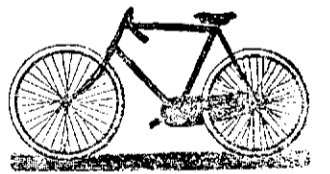
Reinhold ZOLLER
măiestru mecanic
FEHÉRTÉMPLOM
Schillergasse 8.
lângă „Burg“.

Își recomandă on. public din

loc și provincie **marele său atelier mecanic unde se repară tot felul de mașini de cusut și biciclete.** Ține în depozit tot felul de **gramofoane și plăci.**

Ține în deposit cele mai bune biciclete noi, mașini de cusut și obiecte de casă și industrie, așa d. e. părți singuratiche de mașini și biciclete.

Prețuri moderate Serviciu prompt.

Cele mai excelente instrumente pentru săparea de

fântâni arteziene

le pregătește și expediază

VÁRADY LAJOS

fabrică de instrumente

H.-M.-Vásárhely, VI. Ferencz-utca.

Nu trebuiesc anteprenori; domeniile, comunele, singuraticii: singuri pot face săparea cu instrumentele mele.

— **Prim lucrător mijlocesc.** —

Recomand și mașini pentru împletitul de sîrmă.

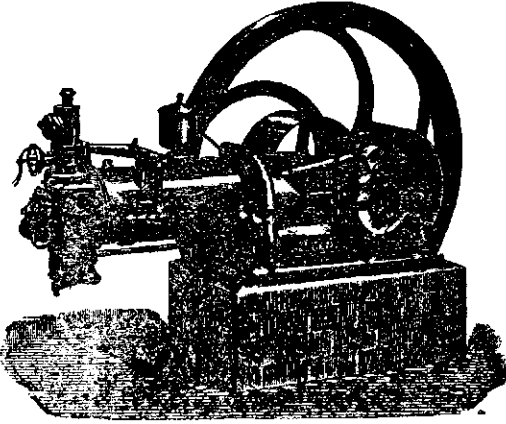
Catalog de prețuri trimitem gratis și franco.

— **Premiat la 6 expoziții.** —

Prima firmă de motoare sudungară.

SCHMEREK și SZABÓ

© © Temesvár-Jószefváros, Bonnáz-u. 14. © ©

Recomandă motoare mânate cu uleiul brat, benzin și cu gaz de prima calitate, precum și orice articole tehnice uleiuri, instrumente și mașini. Primește instalațiile de mări pentru măcinat. — Atelier de reparații propriu —

Catalog de prețuri se trimite gratuit și franco.

Reparaturile se execută prompt și conștiințios.

TH. SCHMIDT

— mai înainte — v. d. Fried. Klein
fabrică de parasoale în Sibiu — Hermannstadt, Reispargasse 7.

Mare asortiment de parasoale, ploiere, și entuotcas (pentru ori-ce ocaziune) dela cele mai ieftine până la cele mai fine. Magazin bine asortat de materii de mătăasă pentru umbrele și ploiere, jumătate-mătăasă și bumbac de calitate excelentă pentru pregătirea și îmbrăcarea lor.

Reparaturile se execută prompt și conștiințios.

Grosz Nagy Ferencz,

farmacia : : : : : farmacia : : : : :
cist. : : : : : Debreczen : : : : : Arany szyszaru

Numai există reumă !

Cine vooște să scape de ori-ce soi de reumă și de tot felul de dureri externe să cumpere o sticlă mare din renumitul

Balzam Regesc

(Király Balzsam) al cărui efect vindecător e recunoscut de medici 1 sticlă mare 2.65 Cor. cu îndrumare, 3 sticle mari 6.65 Cor. cu îndrumare, porto-franco cu rambursă. Patentat, în nenumărate spitale de frunte se aplică ca cel mai bun medicament.

Medicament pentru văpsirea părului.

MUSTAȚA E PRUMOASA dacă întrebuințezi POMADA HAJDUSAG

cea mai bună pentru creșterea și potolirea mustețelor, pregătită din materii nensuroasă. Efectul se vede foarte lute și cu siguranță. Scutit prin lege. Un borcan 50 Ill. Prin poștă se trimite numai 3 borcane cu 3.15 Cor. Cu rambursă gratuit.

Croitorie românească.

Am onoare a aduce la cunoștința domnilor români, cumcă cu începerea sezonului de toamnă

mi-am asortat bolta cu cele mai fine și elegante stofe,

și cumpărând pe bani gata, sunt în poziția de a lucra foarte ieftin și anume ;

Un rând de haine dela 40—50 coroane.
Un pardesiu din orice stofă 40—50 cor.
Un rând de haine caiser negre 50—60 cor.
Un roc de iarnă 50—60 cor.

Comandele se fac numai pe bani gata.

Drept aceea orice român are datoria și e rugat a comanda la firma românească, totodată va face și economie.

Rugând sprijinul domnilor români sunt

cu deosebită stimă :

Nicolau Iosif,
A r a d, strada Deak-Ferencz 31.

In atelierul meu de instrumente muzicale

în Chichinda mare (Nagy Kikinda) str. Sándor-Főherceg

provăzut cu puteri de muncă speciale se repară tot felul de instrumente muzicale în mod special cu prețuri nemaipomenit de ieftine. Țin în depozit totfelul de violine fabricația cea mai bună, tambure, harmonice și gramofone, precum și plăci de gramofone. Apoi tot felul de părți de instrumente. La comanda din provincie se face lucrul cu îngrijire sub supravegherea mea.

Cu deosebită stimă :

KELEMEN ANTAL

liferant de — instr. muzicale.

Nou atelier de fotografiat în Cluj,

Kolozsvár, Mátyás Király-tér 25.
Lângă apotheca lui Hintz.

Am onoare a aduce la plăcuta cunoștință on. public, că mi-am deschis nou atelier de fotografiat în piața Mátyás Király 26 și e aranjat după recerințele timpului modern, provăzut cu cele mai noi mașinării, stă la dispoziția on. public. — În atelier se pregătesc fotografiile protalbin, lusei și matt, — chipuri de platin, aquarel, pigment și argint brom. — Recomand în deosebi specialele mele fotografii de copii, pentru cari la expoziția regnicolă am fost distins cu medalia de aur. — De altocum pregătesc și tablouri, grupe etc. în execuțiile cele mai noi și moderne. Atelierul e deschis și în dumineri și sârbători.

Cu deosebită stimă :

Csizhegyi Sándor, fotograf.

In atențiunea parohiilor!

Szentgyörgyi Oszkár

pictor de firme de embleme de biserici și auritor în
Marosvásárhely, str. Kossut Lajos 26.

Săvârșesc orice lucru în bransa aceasta în mod de gust frumos și traic pe lângă garanție. Insemnez că pictarea bisericilor am studiat-o în decurs de mai mulți ani în București și celelalte orașe mai mari ale României și așa e eschisă orice încercătoare în executare. — La dorință, desemnuri porto-franco.

Cu distincție stîmă:
Szentgyörgyi Oszkár.

Zinti János atelier de pictură de sticlă
 Budapest IV. Üllői ut 79.

Imi tau îndrăzneala a atrage atențiunea on. publică asupra atelierului meu de pictură de sticlă.
 Ca specialist fac gemuri de biserici, pictură de lux pe sticlă pentru saloane, verande și sufragerii.
 Mai deparis plumbuit de arză, gravuri pe sticlă și rame de aramă, precum și alte obiecte în bransa aceasta.

RUDOLF CZECK

: urmașul lui :
Julius de Molnár

SIBIU (NAGYSZEBEN) Grosser Ring Nr. 10.

Execută toffelul de icoane artistice.

Platinatipia icoane simple mici și până la mărime naturală — Picturi renumite cu uleu în toată mărimea, după orice fotografie mică.

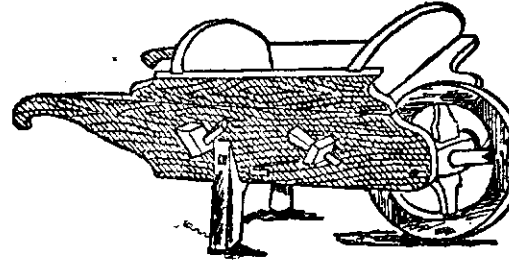
Fotografierea copiilor executată modern, fotografiere în grup și familie, se știe, că atelierul acesta în privința mărimei este primul. Atelierul în timp de iarnă este încălzit, se poate fotografia chiar și pe timp ploios.

Prețuri moderate. Cu deslușiri servesc bucuros.

VENZEL GYÖRGY,

FABRICĂ DE LEMNĂRII ÎN
ZEIDEN — FEKETEHALOM (lângă Brașov).

Unealta bună e 1/2 lucru!

Se fabrică lavițe pentru gilit, din cel mai bun material de lemn și l-ma de fier, mai departe roabe pentru căratul petru șului și săpători, pe lângă garanță toată bucata cu cel mai moderat preț. — — —

Preț-curent, celor ce se provoacă la această — — foarte li-se trimite gratis-franco. — —

„VICTORIA” INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII

SOCIETATE PE ACȚII

Fondată la anul 1887.

Centrala în Arad, calea Archiducelui Iosif No. 2. (vis-à-vis de primărie) casa proprie.
Filiala în Chișineu (Kisjenő) casa proprie.

Capital societar 1.200.000.— Cor. || Depuneri spre fructificare . . 8.500.000.— Cor.
 Fond de rezervă 1.100.000.— Cor. || Circulațiunea anuală . . 200.000.000.— Cor.

Primește depuneri spre fructificare, despre cari eliberează libele.

Pentru sumele depuse fără termen de abdicere și rămân la bancă pe timp mai scurt de 3 luni de zile, plătește deponenților 4% interese, — iar pentru depunerile elocate pe timp mai lung de 3 luni de zile, după mărimea sumei depuse: plătește deponenților 4 1/2% și 5% interese fără nici o detragerere.

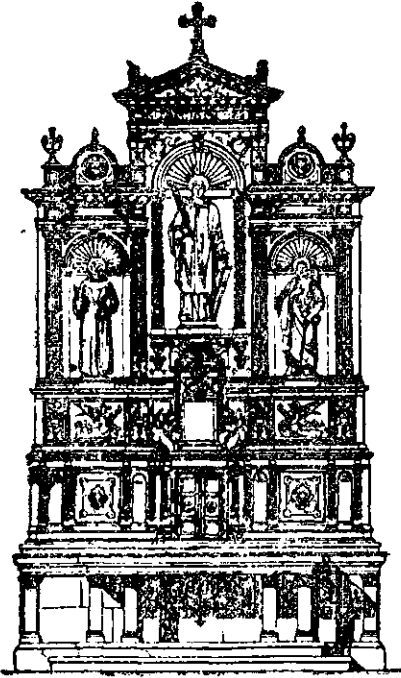
După toate depunerile contribuția (darea) de interese o plătește institutul separat.

Depuneri până la zece mii de coroane, după starea casei, să plătesc și fără de abdicere.

Escontează cambii și acordează credite cambiale cu acoperire ipotecară.

Dă avansuri pe efecte publice (Lombard).

Acordează împrumuturi ipotecare pe case de închiriat și pe proprietăți de pământ.

Cel mai mare institut de industrie artistică bis. din Ungaria.

Lewisch Robert

sculptor și arhitect de altare

— **Hombathely** —

Face tot felul de mobilier de biserică, așa ca :

Iconostase și altare — statui de piatră și lemn — amvoane și scaune de spovedanie — siera Domnului, grotă Mariei de Lour — cristelnițe, icoane de stațiune — sculptură în relief sau pictură — străni — pictură de biserică și altare.

Renovează în stil altare vechi, amvoane și statui, așeză și marmorează. Preț-curent, proiect de buget și planuri gratis. Dacă sunt chemat pentru examinarea lucrului, mă duc ori-unde pe cheltuiala mea proprie.

Decorat cu medalie de Argint la Expoziția Română, București 1906.

Onorat Cler român !

Am onoare a aduce la cunoștința mult onoratului Cler Român că, la cererea mai multor domni preoți, cari din inimă curată doresc sprijinirea meseriașilor români, mi-am provăzut subscribul, depozitul meu cu tot felul de

• Pălării preoțești •

pe cari la comandă, le trimet ori și unde pe lângă prețurile cele mai convenabile. În deosebi recomand modelul nou de pălării de mătase (păroase) făcut de mine după gustul dlui Dr. Miron E. Cristea, care model prinde bine ori-ce față. Cu permișiunea Domniei Sale l-am și numit

„Model Dr. Cristea“.

Este frumos, elegant și de sigur va satisface gustului fiecărui Domn preot acest dragălaș model.

Tot odată fac cunoscut Onor. Cler Român, că acest adoratul „Model Dr. Cristea“ numai la mine se poate procura, căci nici nu le este permis la alte firme al face acest model ci numai mie singur, cumpărând dela alte firme străine aceste pălării va fi numai imitații atât în calitate cât și în format. **Prețul 9 cor. 40 fl.**

Pălării preoțești linse calitate fină **7 cor.** Cutia și porto 1 cor. 20 fl., trimit ori și unde cu rambursă sau primind banii înainte, neconvenindu-i vreunui domn preot, pălăria primită se poate înapoia, și momentan restitui paralele.

Fesuri preoțești pentru iarnă, prețul **5 cor.**

În speranță că onor. Cler Român va da sprijinul cuvenit unicului pălărier român, și va cumpăra mai bucurat dela firmă română ca dela firme străine, semnez

Cu deosebită stimă :

A. Meșotă,

pălărier român.

Brașov, str. Orfană 3.

Joan J. Popidan,

măsar de edificii, mobile și billiarde în Sibiu.

Se recomandă în atențiunea onor. public din loc și din provincie. Face tot felul de edificii și mobile de școlă, prăvăli și bioururi, montează cafenele și restaurante.

Mai ales atrag atențiunea on. proprietari de cafenele, și restaurante asupra atelierului meu de biliarde, unde le săvârșesc pe lângă prețurile cele mai moderate și garanție.

Este foarte importantă

penru bolnavi și reconvalescenți folosirea excelentului întăritor de mușchi și oase

pesmetul nutritor Tropon (Tropon Nähr-Zwieback)

pregătit din albuș de ou. —

— Se află de vânzare la: —

FRIEDRICH SCHIEB
Sibiu — Nagyszeben
— Elisabethgasse Nr. 12. —

Fondată la 1840.

Werner

fabrică de plane, pianine și cimbale, aranjată pe putere de mașini

Pozsony — Pressburg.

Progătește numai **instrumente muzicale** de primul rang. Pe lângă garanță solidă expediază și cu favorul de plățiri în rats lunare.

Prima fabrică germană vieneză de plane, pianine și cimbale.

Preț-curent cu provocare la acest ziar se trimite gratis și franco.

Adresa telegrafică: **CLAVIER WERNER-POZSONY.**

Cel dintr-un atelier de pietri monumentale aranjate cu putere electrică.

GERSTENBREIN TAMÁS és TÁRSA

măiestru de monumente și pietri de ciment

Fabricație proprie din marmoră, granit, labrador etc.

Din pietri de mormânt magazina se află în

Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.

Cancelaria și magazinul central:

Kolozsvár, Dézema-u. 21.

Telefon 662.

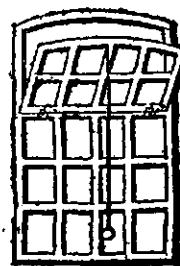
Filiale: Nagyvárad, Nagyszeben, Déva și Bănapatak.

GEORG MÜLL & BRUDER,

lăcătar mașinist și de edificii în ZEIDEN — FEKETEHALOM.

(Lângă Brașov).

Avem un atelier bogat asortat și pe care l-am instalat conform ecerințelor moderne și l-am înzestrat cu puteri excelente de muncă. Primesc ori-ce fel de construcții aparținătoare acestei branșe, precum: **tot-felul de lucrări de edificii, portaluri, schele și gratii de fer, îngrădiri de fer la coridoare, și balcoane, geamlăcuri, uși ferestrii de fier, îngrădiri de fier la morminturi, fântini săritoare și ori-ce lucrări de fier și de bas-relief.** Apoi executăm tot-felul de **îngrădiri cu sîrmă, saltele de sîrmă la pat (madrațuri), și primim spre renovare tot felul de mașinării economice, executate prompt, perfect, estetic și cu prețurile cele mai moderate.**

Tot felul de mașinării economice de la noi se pot procura în cele mai avantajoase condițiuni.

Comandele din provincie se execută prompt.

